Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши
№ 182 (13.138).
6 АВГУСТ 1965 йил
ЖУМА
Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОВ ТАРАДДУДИ ЯҚИН

МЎЛ «ОҚ ОЛТИН» УЧУН КУРАШАЁТГАНЛАР

БУХОРО ГАЗИ УРАЛ КОРХОНАЛАРИДА

АФҒОНИСТОНЛИК МЕҲМОНЛАР ВАТАНИМИЗ ПОЙТАХТИДА

ЕМ-ХАШАК МЎЛ БЎЛСИН

Республикамиз социалистик қишлоқ хўжалиги кўп тармоқли. Унда пахтачилик билан бир қаторда, чорвачилик ҳам муҳим ўринга эга. Узбекистон пахтаси, пилласидан ташқари, жаҳон бозорида олтин билан ўлчанадиган қимматбаҳо қоракўл териси билан ҳам дунёга машҳур. Жуда юксак қадрланадиган, мамлакатимиз экономикасида салмоғи катта бўлган шу дурдона асосан Узбекистонда етиштирилади.

Бундан ташқари, бағри битмас-туганмас бойликка тўлиб-тошган республикамиз ҳар йили мамлакатга ва халқимизга жуда кўп миқдорда гўшт ва сут, жун ва тухум етказиб беради. Демак, республикамиз қардош республикалар ўртасидаги меҳнат тақсимотида шарафли ўринни эгаллайди. Демак, чорвачилик — Узбекистон қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида пахтачиликдан кейин етакчи тармоқ ҳисобланади. У колхоз ва совхозлар экономикасини юксалтиришнинг, халқимиз фаровонлигини оширишнинг муҳим манбаидир.

Шу сабабдан КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми чорвачиликни янада юксалтириш масаласига алоҳида эътибор берди. Пленум партия ташкилотлари, чорвадорлар олдига барча чоралар билан чорва моллар туёғини ўстириш, наслини яхшилаш, мамлакат ва халқимиз учун жуда зарур бўлган гўшт, сут, жун, қоракўл тери ва тухум етиштиришни кўпайтириш вазифасини қўйди. Бунинг учун, даставвал чорвачиликнинг озуқа базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, ширали ва дағал ем-хашак етиштиришни кўпайтириш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

Серқуёш ўлкамизнинг бағри кенг яйловларида миллионлаб қўй ва қўзилар, колхоз ва совхозларнинг фермаларида жуда кўп сонли қорамол, чўчқа ва парранда боқилмоқда. Бу — халқимизнинг катта бойлиги. Ана шу бойликни кўз қорачиғидай асраш ва тобора кўпайтириш керак.

Республикамиз чорвадорлари фан муваффақиятлари, илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланиб, чорвачиликни ривожлантириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда қувончли натижаларга эришмоқдалар. Чорвадорлар ҳаётида масъулиятли давр бўлган қўзилатиш кампанияси бу йил айниқса муваффақиятли якунланди. Республикамизнинг деярли ҳамма областлари, районлари, колхоз ва совхозларида совлиқлардан қўзи олиш, наслга қўзи қолдириш, давлатга қоракўл тери топшириш плани, жуда кўп илғор хўжаликларда эса олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли адо этилди. Республика бўйича ҳар 100 бош совлиқдан 104 тадан қўзи олинди. Чорвадорлар маҳсулотнинг бошқа турларини етиштиришни кўпайтириш соҳасида ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Республикамиз колхоз ва совхозлари давлатга гўшт, сут ва жун сотиш ярим йиллик планларини, айрим илғор областлар, районлар ва талай хўжаликлар йиллик тухум тайёрлаш планини ҳозирнинг ўзидаёқ анча ошириб бажардилар.

Бу муваффақиятга ўтган йили мўл-кўл ем-хашак жамғарилиб, чорвачиликнинг озуқа базаси мустаҳкамлангани, чорва моллар қишловига яхши тайёргарлик кўрилгани ҳамда у намунали ўтказилгани туфайли эришилди. Дарҳақиқат ўтган йили қаердаки кўп ем-хашак тайёрланган бўлса, ўша ерда чорвачиликни ривожлантириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда яхши натижаларга эришилмоқда. Республикамизнинг йирик қоракўлчилик районларидан бири ҳисобланган Фориш районининг чорвадорлари ўтган йили камида бир ярим-икки йилга етадиган ем-хашак жамғариш ҳақида чақириқ билан мурожаат қилган эдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Шу туфайли Фориш чорвадорлари қишловни жуда яхши ўтказдилар. Совлиқлардан қўзи олиш ва давлатга қоракўл тери сотишни кўпайтиришда бу йил бутун республикага намуна бўлдилар. Форишликлар ҳозир чорва моллар қишловига қизғин тайёргарлик кўряптилар, қишга етиб-ортадиган озуқа тайёрлаш учун курашмоқдалар. Райондаги «Қизил қум», «Чимқўрғон» ва Тимирязев номли совхозларда, айниқса, ем-хашак жамғариш яхши ташкил этилган.

Шунингдек, Самарқанд, Тошкент, Сирдарё ва Қашқадарё областларидаги хўжаликларда ҳам ем-хашак жамғариш нисбатан яхши боряпти. Самарқанд областининг Нурота районида бу йил 480 минг бош қўй ва жуда кўп қорамол ҳамда бошқа чорва моллар қишлайди. Бу ерда қишга тайёргарлик ҳам шунга яраша бўляпти. Район хўжаликларида ўтган йилдан ортиб қолган 21478 тонна ем-хашак эҳтиёт қилиб сақланмоқда. Кўп миқдорда беда ва табиий ўтлар пичани жамғарилмоқда.

Лекин умуман олганда республикада ем-хашак тайёрлашнинг аҳволи талабга жавоб бермайди. Ҳозир ҳар бир кун ва соатдан унумли фойдаланиб, ем-хашак тайёрлашни барча воситалар билан кучайтирадиган пайт. Шунга қарамай партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва партия ташкилотлари бу муҳим ишга етарли эътибор бермаяптилар.

Дағал ем-хашак тайёрлаш, беда ҳамда табиий ўтларни ўриб олиш, айниқса, Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Фарғона ва Хоразм областларида жуда суст боряпти. Қорақалпоғистон АССРда 20 июлгача пландаги 264,2 минг ўрнига ҳаммаси бўлиб 25,2 минг тонна, Бухоро областида эса 333,2 минг ўрнига атиги 48,5 минг тонна озуқа тайёрланди.

Чорва моллар учун энг қимматли озуқа ҳисобланган бедани ўриб олиш соҳасидаги аҳвол бундан ҳам ёмон. Кўпчилик областлар, районлар ва хўжаликларда беда вақтида ўрилмаётир, ўрилган беда пичани пешма-пеш йиғиб олинмаётганлиги сабабли қуриб кетиб, ундаги тўйимли моддалар миқдори камаймоқда. Ҳосилнинг бир қисми нобуд бўляпти.

Еғингарчилик кам бўлиши сабабли табиий ўтлар яхши ўсмаган бу йилги шароитда бедани яхши парвариш қилиш, вақтида суғориш йўли билан мўл ҳосил олиш учун кураш — партия, совет ва қишлоқ хўжалик ташкилотларининг, колхоз ва совхозларнинг хўжалик раҳбарларининг муҳим вазифасидир. Ҳамма жойда мавжуд пичан ўриш машиналарини тўла ишга солиш, ҳар бир ўрим агрегати билан кун сайин кўпроқ пичан ўрилишига эришиш, бу ишга етарли миқдорда ишчи кучи ажратиш зарур.

Колхоз ва совхозларда силос олиш учун экилган маккажўхорини вақтида ўриб-йиғиб олиш ва мўл-кўл силос бостиришга алоҳида эътибор бериш керак. Бундан ташқари, дарёларнинг бўйидаги қамиш ва бошқа имкониятлардан фойдаланиб, ем-хашакни мўл-кўл жамғариш чораларини кўриш лозим. Сомон ем-хашак ресурсларини кўпайтиришда муҳим роль ўйнайди. Уни сира нобуд қилмай тўла йиғиб олиш ва қиш мавсумида қайта ишлаб, молларга едириш лозим.

Ҳар бир колхоз ва совхозда ишни шундай ташкил қилиш керакки, токи кун сайин кўпроқ озуқа тайёрлашга эришилсин. Жамғарилган озуқани чорвачилик фермалари яқинига, моллар қишлайдиган жойларга пешма-пеш ташиб келтириб ғарамлаш, унинг ҳар хил йўллар билан нобуд қилинишига йўл қўймаслик керак. Айни вақтда ем-хашак тайёрлаш суръатини кучайтириш, бу ишда банд бўлган кишиларга қулай маданий-маиший шароит яратиб беришга боғлиқ эканлигини унутмаслик керак.

Ем-хашак мўл бўлса, мол тўқ бўлади, чорвачилик маҳсулотлари сероб бўлади. Ҳар бир колхоз ва совхозда мавжуд чорва моллар учун қишга етиб-ортадиган миқдорда ем-хашак тайёрланишига эришайлик!

Республикамиздаги минг-минглаб бинокорлар қатори Жўра Минғозиев ҳам қурувчиларнинг традицион байрамини меҳнат зафарлари билан нишонлаш учун курашмоқда. Уртоқ Минғозиев Андижондаги 162-қурилиш трестининг 1-участкасида электр пайвандчи бўлиб ишлайди.

А. Тўраев фотоси.

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Оржоникидзе. «Правда» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Т. Абдуллаева бошлиқ бригадаси аъзолари 75 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 ўрнига 33 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга қатъий аҳд қилишган. Сифатли парваришланаётган барча майдонлардаги ҳар туп ғўзада 8-9 тадан тўқ кўсак бор.

Ҳ. ҲАЙДАРОВ.

Фарғона области. «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг «Париж Коммунаси» бўлимидаги ўртоқ У. Ҳамроқулов бошлиқ бригада аъзолари август ойида ғўзани яна икки марта парвариш қилиш ниятида самарали меҳнат қилаётирлар. Бу соҳада дала гвардиячилари пешқадамлик қилишаётир. Бригаданинг фидокор коллективи 114 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштиришга қатъий бел боғлаган.

О. БАРОТОВ.

Вобкент. — Бу йилги аҳдимиз гектаридан 36 центнердан «оқ олтин» етиштиришдир, — дейди Карл Маркс номли колхознинг Ленин орденли бригада бошлиғи ўртоқ Р. Умаров, — яқинда чеканкани ҳам тугалладик. Ғўза парваришини давом эттиряпмиз.

Бригаданинг сифатли парваришланаётган ғўзалари кўзингизни қувонтиради. Ҳар туп ғўзада 6-7 тадан кўсак ва кўп миқдорда гул ва шоналар бор.

Н. ХАЛИЛОВА.

Булунғур. Уртоқ О. Ражабов бошлиқ бригада Жданов номли колхозда ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилиб келаётир. Гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган бригада азаматлари ҳозир барча майдонлардаги ғўзани тўртинчи парваришдан чиқардилар. Ғўза парвариши қизғин давом этмоқда.

С. ТУРАЕВ.

Охунбобоев. 120 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта етиштирамиз! Бу — Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ К. Дадажонов бошлиқ бригадаси аъзоларининг қатъий шиори. Бригада фидокорлари ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ғайрат ва ташаббус билан меҳнат қилаётирлар. Ҳозир ҳар туп ғўзада 10-11 тадан тўқ кўсак бор.

А. ТУХТАСИНОВ.

ҚУТЛОВЛАР УЧУН ТАШАККУР

Польша Халқ Республикасининг раҳбарлари Владислав Гомулка, Эдвард Охаб ва Юзеф Циранкевич ўртоқлар Л. И. Брежнев, А. И. Микоян ва А. Н. Косигин ўртоқларга телеграмма юбориб, миллий байрам — Польша қайта тикланган куннинг 21 йиллиги муносабати билан қилинган қардошларча қутлов ва билдирилган истаклар учун самимий ташаккур йўлладилар.

Телеграммада СССРда коммунизм қуришнинг буюк мақсадларини амалга оширишда, социалистик лагерь бирлигини мустаҳкамлашда, тинчлик ва социализм учун олиб борилаётган умумий курашда қардош совет халқларига равнақ ва муваффақиятлар тилаб, энг яхши истаклар изҳор қилинди. (ТАСС).

Сўнгги соатда

ТЮМЕНЬ. Шаим — Тюмень нефть қувурининг юз километрлик участкасида қувурларни гидравлик синаб кўриш тамом бўлди. Қувур нефть қабул қилишга тайёр. Иккинчи юз километрлик участка синаб кўрилмоқда.

◆ ◆

МОСКВА. Мамлакатимизда «Вега» санаш-ҳисоблаш электрон машинасининг тажриба-саноат нусхаси ишлаб чиқарила бошланди. Бу ихчам, шовқинсиз ишловчи аппарат конструкторлик бюролари, иқтисод ва инженерлик муассасалари, институтлар учун мўлжалланган. «Вега» шу типдаги машиналардан фарқ қилиб, операцияларни алгебрик рақамлар билан бажаради.

◆ ◆

Арманистон Фанлар академиясининг нозик органик химия институтида яратилган мебедрол деган янги препарат яхши шифобахш дори бўлиб чиқди. Бу дори билан асабий касалликлар ва бир қанча спазматик касалликлар даволанмоқда. Мебедрол паркинсон касаллигининг ўсишини енгиллаштиради, бронха астмасининг баъзи формаларига ҳам яхши таъсир қилади.

◆ ◆

Ҳайдаробод шаҳридаги (Ғарбий Покистон) АҚШ информация хизмати биноси олдида Америкага қарши кўп кишилик намойиш бўлиб ўтди.

Намойишчилар АҚШ ҳукмрон доираларининг Покистонга берилаётган иқтисодий ёрдамдан ўзларининг империалистик планларини амалга ошириш учун уринаётганликларига қарши норозилик билдирдилар.

Мамлакат газеталари Америка империализмининг мана шундай ниятларига қарши мамлакатда кенг равишда норозилик билдирилаётганлиги тўғрисидаги жуда кўп материалларни босиб чиқармоқдалар.

◆ ◆

Сайгондаги суд маъмурлари Жанубий Вьетнамдаги «Тинчликни ҳимоя қилиш ҳаракати» ташкилотининг 21 аъзосини «қуролли кучларнинг маънавий руҳига путур етказишда» айблаб, улар устидан шармандали суд ўтказдилар. Шу ҳаракатнинг мана шундай кулгили айб билан қоралангаи раҳбарларидан бири Чан Хуу Кьюени ҳарбий суд 20 йил каторга ишларига ҳукм қилди.

◆ ◆

МЕЛААНИ, (Грузия ССР). Шарқий Грузиядаги колхоз ва совхозларда полиз экинларидан мўл ҳосил олинмоқда. Ширин-шакар тарвузларнинг «Каҳури» деган маҳаллий нави айниқса яхши ҳосил берди. Ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 25 тоннадан, «Гуржаани» колхозида эса 40 тоннадан йирик тарвуз йиғиштириб олинмоқда. Бу тарвузларнинг ҳар бири 15-20 килограмм келаётир.

◆ ◆

СВЕРДЛОВСК. Заводнинг қозон цехида биринчи бўлиб «зангори олов» ёнди. Сўнгра кўзни қамаштирадиган зангори аланга темирчилик-пресс цехидаги иккита термик печларнинг гумбазларини ёритди.

Шундай қилиб, яна бир гигант — Уралдаги оғир химия машинасозлиги заводи Бухоро табиий газини олди. Қозон ва термик печлар ҳар соатда 4 минг кубометр «зангори ёқилғи» истеъмол қилмоқда.

Завод йил охирига бориб, 25 минг кубометргача газ истеъмол қилади. Уралхиммаш 1965 йилда ўрта Уралда Бухоро газини қабул қилган бешинчи корхонадир. (ТАСС).

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

Деҳқонларимиз етти йилликнинг сўнгги босқичида 1660 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36,5 центнердан пахта топширишга сўз беришган. 600 гектар майдондаги ҳосилни машиналарда териб олмоқчимиз. Бунинг учун терим агрегатлари ҳозирданоқ шайлаб қўйиляпти.

Вазифа ана шундай юксак. Уни уддалаш учун нималар қиляпмиз?

Ҳозиргача барча майдонлардаги ғўза олти марта узунасига, беш марта кўндалангига сифатли культивация қилинди, уч марта қондириб суғорилди. Ҳосилнинг чўғи ёмон эмас. Ҳар туп ғўзада 16-17 та ҳосил шохи, ғуж-ғуж гул ва 8-10 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Колхозимизда ҳосил тўплаш ойлиги яхши якунланди. Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи ҳисобланган августда ҳам ғўза парваришини сира сусайтирмаймиз. Яқинда ғўзаларни бир сидра кўздан кечириб чиқдик. Натижада колхоз бўйича 105 гектар майдондаги ғўза бошқа ғўзаларга нисбатан бирмунча кеч ривожланаётганлиги аниқланди. Биз ана шу майдонлардаги ғўзаларни алоҳида парвариш қиляпмиз. Чунончи, культивацияни чуқур олиб, суғоряпмиз, «шарбат» оқизяпмиз.

Далаларимизда 150 та сувчи кечаю кундуз ишлаб турибди. М. Исматов, Х. Мирзамов, Б. Зиёев, Т. Низомов, А. Жўрабоев, Ҳ. Қозоқов каби сувчиларимиз вақт билан ҳисоблашмай, ҳар туп ғўзани сувга қондиришяпти. Бизда бирон гектар ерда ҳам чанқаган ғўза йўқ.

Августда ҳосил тугунчаларини кўпайтириш, ҳар туп ғўзада камида яна 8-10 тадан кўсак бўлишига эришиш учун ғўза парваришн билан боғлиқ бўлган барча агротехника тадбирларини бир-бирига боғлаб амалга оширяпмиз. 49 та трактор бетиним гуруллаб турибди. Механизаторларимиздан А. Адашев, Қ. Эшондадаев, Р. Раҳмонов каби азаматлар айниқса ишнинг сифатига эътибор беришяпти. Культивация вақтида тупроқнинг майин бўлишига, бегона ўтларнинг тамомила йўқотилишига эришилмоқда.

Далада ишлаётганлар учун яхши шароит яратиб берганмиз. 25 та дала шийпонининг ҳаммаси колхозчиларнинг чинакам хордиқ чиқарадиган жойига айлантирилган.

Колхозимиз аъзоларининг шу кеча-кундуздаги диққат-эътибори далаларда мажбуриятга яраша ҳосил тўплаш, машина теримига пухта тайёргарлик кўришга қаратилган.

А. ТИЛЛАБОЕВ,
Янгиқўрғон районидаги «Октябрь» колхозининг раиси.

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми самолётлар бош конструктори ўртоқ Артем Иванович Микояннинг янги самолётлар яратишдаги хизматлари учун ва олтмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан уни **Ленин ордени** билан мукофотлади.

ҚИШЛОВНИ ЎЙЛАМАЙСИЗМИ?

Хатирчи районидаги «Майбулоқ» совхозининг илғор бўлимларида бу йилги чорва қишловига намунали тайёргарлик кўриляпти. Жўрақул Тошматов, Мурод Қобилов ўртоқлар бошлиқ бўлимларда чорва моллар учун етарли миқдорда ем-хашак жамғариляпти, чорвачилик биноларини ремонт қилиш кўнгилдагидек уюштирилган.

Афсуски, совхозининг ҳамма бўлимларида ҳам қишга тайёргарлик яхши деб бўлмайди. Айниқса, ем-хашак жамғариш кечиктириб юборилмоқда. Болта Қўчқоров бошлиқ 3- бўлимда 1148 тонна дағал хашак жамғарилиши лозим бўлгани ҳолда энди 360 тонна хашак тайёрланди, холос. Бўлимда хашак жамғаришда қатнашаётган 85 киши, иккита пичан ўриш агрегати, битта автомашина ва учта тележкадан ёмон фойдаланилмоқда. Улар кучи билан кунда 15-16 тонна ўрнига 5-6 тонна озуқа жамғариляпти.

Совхознинг ўртоқ Х. Суюндиқов бошқарувчилик қилаётган 5- бўлимида ҳам аҳвол шундай. Бу ерда тайёрланган ем-хашак йиллик планнинг 9 процентинигина ташкил этади. Хашак ўришда ишлаётган 181 кишининг кўпчилиги кунлик нормасини бажармайди. Ана шулар оқибатида совхоз бўйича хашак жамғариш ўлда-жўлда қолиб кетяпти. Озуқа тайёрлаш йиллик планининг бор-йўғи 33 процент адо этилганлиги бунга далилдир.

Ем-хашак жамғаришнинг суст бораётганлигига сабаб нима? Бунинг асосий сабаби, ишчиларга етарли шароит яратиб берилмаганлигидир. Учинчи ва бешинчи бўлимларда хашак ўраётганлар 5-6 километр масофани пиёда босишади. Уларнинг кўп вақти йўлда ўтиб кетяпти. 3- бўлим ишчиларига эса июнь ойи учун иш ҳақи ҳалигача берилган эмас. Хашак ўраётган кишиларга бирор марта ҳам кинофильм кўрсатилмади. Шундай бўлгач, хашак ўриш ўз-ўзидан тезлашадими? Йўқ. Даставвал одамларга ғамхўрлик қилиш керак. Кишиларнинг кайфияти нақадар чоғ бўлса, иш ҳам унумли ва баракали бўлади.

Совхоз директори Ф. А. Кучьмин бу оддий ҳақиқатга амал қилиши зарур.

К. РАҲИМОВ,
Ш. ОЧИЛОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР ТУНИСДА

ТУНИС, 5 август. ТАСС мухбири **А. Макаров** хабар беради:

Совет Ўзбекистонидан келган бир группа туристлар Тунисда бир ҳафта меҳмон бўлди. 20 кишилик бу группада энг хилма-хил касбдаги кишилар — инженерлар, химиклар, ўқитувчилар, юристлар ва бошқалар бор эди.

Совет туристлари Тунисда бўлган вақтларида Тунис пойтахти ва унинг атрофидаги диққатга сазовор тарихий жойлар билан танишдилар, оқ ғиштин иморатлари кўп бўлган Бизерта шаҳрини томоша қилдилар, Манзил — Бурғибадаги кема ремонти заводини, Қайруандаги гилам фабрикасини, Ниа Бель шаҳридаги кулолчилик устахоналари, Тунис қишлоқ хўжалик кооперативларини бориб кўрдилар, Ҳаммаметдаги ва бошқа жойлардаги машҳур пляжларда дам олдилар.

Тунисда кооператив ҳаракати кенг авж олганлиги, шаҳарларни ободонлаштириш ишлари, шунингдек туниcликлар ҳамма жойда Ўзбекистонлик меҳмонларни ғоят самимият ва хурсандлик билан кутиб олганликлари совет туристларида катта таассурот қолдирди.

Ўзбекистонлик туристлар Марокашда бўлиб, сўнгра Тунисга келган эдилар.

Бу ердан улар Бирлашган Араб Республикасига учиб кетишди.

СОВЕТ-АФҒОН ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ

4 августда Кремлда Совет раҳбарлари билан Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ ўртасида суҳбат бўлди.

Суҳбатда совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. С. Полянский, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари В. В. Кузнецов билан Л. Ф. Ильичев, Совет Иттифоқининг Афғонистондаги элчиси С. Ф. Антонов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Урта Шарқ мамлакатлари бўлимининг мудири С. П. Киктев қатнашдилар.

Суҳбатда афғон томонидан подшо саройининг министри Али Муҳаммад, молия министри Саид Қосим Риштия, деҳқончилик министри доктор Муҳаммад Носир Умар Кешоварз, Афғонистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Муҳаммад Ориф, подшо саройи ва ташқи ишлар министрлиги протокол бошлиғи Отавулло Носир Зиё, Ташқи ишлар министрлиги умумсиёсий департаментининг бошлиғи доктор Равон Фарҳодий иштирок этдилар.

Самимий вазиятда ўтган суҳбат вақтида томонлар совет—афғон муносабатларини янада мустаҳкамлаш масалалари юзасидан, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи халқаро аҳволнинг баъзи бир проблемалари юзасидан дўстона ва ошкора фикрлашиб олдилар.

* * *

4 августда Кремль театрининг томоша зали Афғонистон ва Совет Иттифоқининг байроқлари билан безатилган эди. Бу ерда Афғонистон подшоси ва маликаси Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамиятининг аъзолари билан учрашдилар.

Подшо Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ва малика Умайра ҳамда афғонистонлик бошқа меҳмонлар йиғилиш президиумида ўтирибдилар. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев, СССРнинг Афғонистондаги элчиси С. Ф. Антонов ва бошқалар улар билан бирга ўтиришибди.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Совет жамиятлари иттифоқи президиуми раисининг ўринбосари В. Н. Горшков меҳмонларни самимий табриклади. СССР билан Афғонистон ўртасидаги муносабатлар, деди у, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашн ленинча принциплари амалга оширилганлигининг ёрқин намунасидир.

Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Н. А. Дворянков, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт учувчиси Г. С. Титов, «Главдорстрой» бошлиғининг ўринбосари Ф. И. Болдишев ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. Маҳмудова, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик бундан буён ҳам ҳозиргидек мустаҳкам, самимий дўстлик бўлиб қола беради, деб ишонч билдирдилар.

Йиғилишда Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ нутқ сўзлади.

* * *

МОСКВА, 5 август. Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ билан унинг ҳамроҳлари бугун Москва Советига боришди. Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов ҳурматли меҳмонни самимий табриклади. У, Москвани ривожлантириш планлари ҳақида, уй-жой, маданий-маиший қурилиш, коммунал хўжалик тўғрисида гапириб берди.

Мамлакатингизнинг дўсти бўлганим учун улуғвор планларингиз ҳақидаги гапларни зўр хурсандчилик билан эшитдим, — деди Муҳаммад Зоҳир шоҳ. У, Совет Иттифоқига биринчи марта келиб кетганидан бери ўтган саккиз йил ичида Москванинг ниҳоятда ўзгариб кетганини таъкидлади. Афғонистон давлатининг бошлиғи ўз мамлакатининг халқига беғараз ёрдам ва мадад кўрсатиб келаётганлиги учун, москваликлар Кобилни реконструкция қилиш 20 йиллик планини ишлаб чиқишда кўмаклашганликлари учун совет халқига миннатдорчилик билдирди.

Улуғвор планларингизнинг амалга оширилишига имоним комил, — деди пировардида Муҳаммад Зоҳир шоҳ, — бинобарин, сизларга катта-катта ютуқлар тилайман.

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳ шу куни Москвани сайр қилди. У, янги уй-жойлар қурилаётган районларни кўздан кечирди, баъзи уйсозлик корхоналарини бориб кўрди.

(ТАСС).

ЗАВОДЛАР МАВСУМГА ТАХТ БЎЛСИН

САНОАТ ТАРМОҚЛАРИ ИШИГА ОБЗОР

Пахта тозалаш саноати корхоналарининг азамат ишчи ва инженер-техник ходимлари индустриямизнинг барча меҳнаткашлари билан бир сафда туриб, етти йилликнинг сўнгги йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашмоқдалар. Шу йилнинг олти ойи мобайнида 688 минг тонна тола ишлаб чиқарилди. Бу эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 14,2 минг тонна кўпдир. Пахта тозаловчилар корхоналар иш фаолиятининг техника-иқтисодий кўрсаткичларини ҳам яхшилаш учун курашмоқдалар. Хом ашёдан ажратиб олинаётган тола миқдори йилдан-йилга ортиб бормоқда. Агар бу кўрсаткич 1964 йилда 34,1 процентни ташкил этган бўлса, 1965 йилнинг биринчи ярмида 35,4 процентга етди. Пахта тозалаш саноати корхоналари даврасида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажармаган икки корхона бор. Бу заводлар технологик ускуналар ҳамда машина-механизмлар карови ёмонлиги ва электр энергияси таъминоти дуруст йўлга қўйилмагани туфайли давлат топшириқларини адо эта олмадилар.

Пахта заводларининг коллективлари олдида, шунингдек пахтачилик корхоналарини қураётган ва уларнинг реконструкцияси билан банд бўлган қурилиш ташкилотлари олдида айни шу кунда шарафли ва масъулиятли вазифалар турибди. У ҳам бўлса, барча заводлар, қуритиш-тозалаш цехлари, қабул пунктларини мавсумга тахт қилиб қўйишдан иборатдир. Бутун диққат-эътиборни янги мавсумга тайёргарликка қаратиш учун бултурги пахтани қайта ишлашни тез кунда туғаллаш даркор. Ҳозиргача республикадаги пахта заводлари ва пунктларида қайта ишланиши лозим бўлган 150 минг тоннага яқин пахта бор. Сирдарё, Хоразм ва Самарқанд пахта тайёрлаш трестларининг раҳбарлари ўтган йилги ҳосилни қайта ишлаш ва мавсумга тайёргарликни кучайтириш учун зарур чораларни кўришлари керак. Бу ўринда Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги раҳбарлари ва бу министрликнинг жойлардаги органлари шаънига таъна гаплар айтиб ўтмасдан бўлмайди. Чунки бу министрлик тайёрлаш пунктларидан пахта заводларига хом ашёни ташиб бериш учун планда кўзда тутилган миқдорда автомобиллар ажратмаётир. Шу боисдан ҳам ўтган йилги ҳосилни қайта ишлаш ва янги мавсумга тайёргарлик кўриш юқорида номлари санаб ўтилган областларда кечикмоқда. Бу областларда ўтган йилги ҳосилни қайта ишлашни узоғи билан 10 августгача туғаллаш лозим.

Пахта саноати корхоналарининг коллективлари бу йил ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатини янада яхшилаш ниятидалар. Шу мақсадда қабул қилинаётган «оқ олтин»ни сақлаш, қуритиш ва қайта ишлашга алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда 19 та қуритиш-тозалаш цехи, 87 та Биковлар сушилкаси қурилади ва ўрнатилади. Шунингдек, бошқа кўпгина ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилади. 271 та қуритиш-тозалаш цехи, 5977 та ускуна ремонтдан чиқарилади. Шу кунгача қуритиш-тозалаш цехларидан фақат 20 га яқини тўла ремонтдан чиқарилди. 4161 транспортёрнинг фақат 2336 таси қўлдан чиқарилди. Транспортёрлар суст ремонт қилинаётганлигига сабаб шуки, Каттақўрғон шаҳридаги «Ўзбекпродмаш» заводи конус шаклидаги шестернялардан жуда кам юбормоқда. Ўрни келганда шуни айтиб ўтиш кераккки, республикадаги айрим машинасозлик корхоналари, хусусан «Ўзбекхлопкомаш» ҳамда Самарқанддаги пахта тозалаш корхоналари учун ускуналар етказиб берадиган завод запас қисмлар етказиб беришни пайсалга солмоқдалар.

Ярим йилликда пахта тозалаш саноати корхоналаридаги капитал қурилишлар учун 8 миллион 615 минг сўм маблағ ажратилган эди. Шу йилнинг олти ойи мобайнида капитал маблағларни ўзлаштириш топшириғи ҳам, қурилиш-монтаж ишлари топшириғи ҳам бажарилмай қолди. Фарғона, Бухоро, Қашқадарё ва Сирдарё областларида пахта заводлари ва цехлари қуриш айниқса суст бормоқда. Хусусан Шовот пахта заводи қурилиши 1962 йилдан бери судралиб келяпти. Ажратилган маблағлар йилдан-йилга ўзлаштирилмай қолмоқда. Шунингдек, Ҳазорасп пахта заводи 1964 йилда ишга туширилиши керак эди. Бу корхона қурилиши ускуналар, кабель, техника ҳужжатлари ва маблағ билан тўла таъминланган бўлса ҳам, 167-қурилиш тресті раҳбарлари ишни жадаллаштириб юборганлари йўқ. Кунига 75-80 киши ишлаши лозим бўлгани ҳолда, қурилишда 18 киши меҳнат қилмоқда. Жиззах, Гулистон, Гурлан, Чимбой, Жеттисой пахта заводлари қурилишида ҳам иш қизиб кетмаган.

Пахта заводлари ва пунктларини янги мавсумга шай қилиб қўйиш партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг шарафли бурчидир. Деҳқонларимиз тер тўкиб етиштирган «оқ олтин»ни пешма-пеш қайта ишлаб, тўқимачилик саноати корхоналарига аъло сифатли тола етказиб берайлик.

Муросасизлар СИГНАЛИ

БУЛАР КИМНИНГ ИШИ?

Қарши районидаги «Партия XXII съезди» совхозининг 1-бўлим ишчилари фидокорона меҳнат қилиб чўл бағрида 450 гектар ерни ўзлаштирганларига қарийб 4 йил бўляпти. Улар етти йилликнинг сўнгги йилида 450 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Шу кунларда ғўзазор оралаб ўтсангиз гектаридан 25 эмас, 30 центнердан ҳосил етиштиришларига тўла ишонч ҳосил қиласиз. Мўл ҳосил етиштириш учун бўлим ишчилари қиш изғиринларини, баҳор инжиқликларини, саратоннинг жазирама иссиғини енгиб, мардонавор меҳнат қилмоқдалар.

Лекин совхоз раҳбарлари дала фидокорлари ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

Бўлимда Пармитон, Хонйён, Қозикент, Ниёзмудин, Қуммата, Мирмирон қишлоқлари бор. Бу қишлоқларнинг бирортаси на радиолаштирилган ва на электрлаштирилган, медицина пункти йўқ. Совхознинг кўпгина ишчилари яшаётган катта қишлоқда ҳам 100-150 кишилик ёзги клуб қурилмаган. Қишлоқ аҳолиси йиллаб кино кўрмайди. Кишилар баъзан 6 километр йўл босиб «тез ёрдам» машинасига сим қоқадилар. Машина эса 3-4 соатлаб вақт ўтказиб келади.

— Бизларни саломатлигимиз, маданий турмуш кечиришимиз билан совхоз, ҳатто район раҳбарлари қизиқмаётганларидан ҳайронмиз,— деди суҳбатда ўтган йили 100 гектар янги ерни ўзлаштирган ва ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил етиштирган ўртоқ Мустофоқул Шаропов бошлиқ 2-пахтачилик бригадасининг сувчилари Жамоат Ҳамроев, Ашур Жўраев, Ҳамро Ражабов ўртоқлар.

Бу ўринли эътирозларни тинглаган бўлим бошқарувчиси Оллоберди Ражабов, совхоз партия ташкилоти секретари Хайрулла Носимов ўртоқлар елка қисишиб бундай дейишди:

— Биз қишлоқ Советидан район ижроия комитетигача аҳволни маълум қилганмиз. Бироқ ҳеч қандай натижа йўқ. Улардан эрта ёки индин деган жавобни оляпмиз, холос. Тааждуб, «эрта-индин»нинг охири борми ё йўқми?

У. САЛИМОВ,
Қашқадарё области.

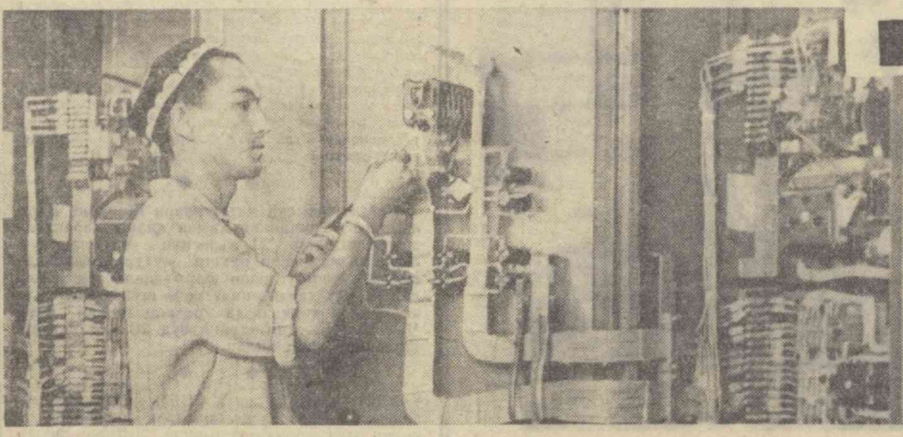

Фото лавҳалар

АНДИЖОН шаҳридаги «Электроаппарат» заводининг азамат ишчи ва инженер-техник ходимлари янги-янги электр асбоб-ускуналари ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқдалар. Шу йилнинг ўзидаёқ пахта заводлари учун мураккаб ускуналар тайёрлаш йўлга қўйилди. Чапдаги суратда илғор монтажчи А. Йўлдошевни кўриб турибсиз. У смена топшириқларини 130 процентга етказиб бажармоқда.

●

ЎНГДАГИ суратда эса Хоразм областидаги 167-қурилиш трестининг 1-бошқармасида ишлаётган ишбилармон сувоқчилардан Анна Тихонова. Ўртоқ Тихонова коммунистик меҳнат зарбдоридир.

Е. Корниенко фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

МУХБИРЛАР ХАТИДАН

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ — ОЛИҲИММАТ

Республикамиз меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга алоҳида эътибор берилянти. Бу ҳақда редакцияга кўплаб хатлар келаётир.

— Андижон область Ленин районидаги «Ўзбекистон» қишлоқ матлубот жамияти меҳнаткашларга савдо хизматини яхши уюштиришга аҳамият бермоқда. Яқинда Энгельс номли колхоз маркази — Мирзаобод қишлоғида хўжалик моллари билан савдо қилувчи янги магазин очилди. Магазинда 11 та бўлим бўлиб, харидорлар бу ердан истаган нарсаларини топа оладилар, — деб ёзади газетхон К. Аҳмадалиев.

— Самарқанд шаҳар озиқ-овқат савдо бошқармасига қарашли 72-магазин коллективи савдо маданиятини кун сайин ошира бориб, харидорларга намунали савдо хизмати кўрсатишда яхши натижаларга эришмоқда, — деб ҳикоя қилади газетхон Ш. Мухтеремов. Шунингдек, газетхонлардан К. Чўтбоев, Т. Мирқурбоновлар йўллаган хатларда Тошкент область, Юқори Чирчиқ район, Янгибозор қишлоқ матлубот жамиятига қарашли 25-магазин сотувчиси Абдали Тутқушбоев ва Оққўрғон районидаги Алимкент қишлоқ матлубот жамиятига қарашли кўчма дўкон сотувчиси Салим Билялов ўртоқлар ҳақида илиқ сўзлар айтилган.

Газетхон Б. Қаюмов Фарғона область, Кува район матлубот жамиятига қарашли 4, 5, 6, 9-магазинларнинг мудирлари Карим Раҳмонов, Турғунбой Тўланов, Очил Ҳасанов ва Наби Фозилов ўртоқлар мўл «оқ олтин» ишқида тер тўкаётган дала меҳнаткашларига савдо хизматини намунали уюштираётганликлари тўғрисида қувона-қувона хабар қилади.

— Шўрқўрғон алоқа бўлими ходимлари, — деб ёзади газетхон С. Норқўзиев,— Андижон область, Наманган район, Охунбобоев номли колхоз территориясида яшовчи меҳнаткашларга хат-хабарларни, турли жўнатмаларни, обуначиларга газета ва журналларни, пенсионерларга ва кўп болали оналарга пенсия ва нафақаларни ўз вақтида етказиб бермоқдалар. Бу йил обуначилар сони ўтган йилгидан икки баравар кўпайди. Алоқа бўлимининг намунали ишларини ҳисобга олиб, унга коммунистик меҳнат коллективи деган юксак ном берилди. Газетхонлардан Ш. Шерриев, Х. Тўрабоев, Х. Шайзоқов ўртоқларнинг хат-хабарларида шу ҳақда гап боради.

Лекин айрим ерларда меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш юксак талаблар даражасида эмас. Газетхонлардан Р. Шерматов, Б. Юсупов, Н. Абдуллаев ва бошқа ўртоқлар йўллаган мактубларида Хатирчи район, Куйбишев номли, Андижон район, Найман қишлоқ Совети территориясидаги Жданов номли, Свердлов номли колхозлар меҳнаткашларига медицина хизмати кўрсатишга етарли эътибор берилмаётганлигини танқид қиладилар.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ТАЛАБ БОШҚАЧА-Ю, СУРЪАТ БЎЛАКЧА

Тунов куни бир воқеанинг гувоҳи бўлдим. Қўшнимиз гўдакларини қизчасига қолдириб шаҳарга кетди. Қизалоқ уззу кун уй пойлади. Укаларига парвона бўлди. Кечга томон онасини кўриши билан югуриб кетди. Онанзор қизчасини бағрига босди. Бироқ, қизи онаси қўлидан ниманидир изларди. Ниҳоят сўради:

— Папка олдингизми?

— Излайвериб толиқдим, — деди. — Чилонзорда бор экан, навбатим келгунча тугаб қолди.

— Биттаям йўқ эканми? — яна сўради қиз.

— Биттаям қолмабди, қизгинам. Шаҳарнинг нариги бурчагигача бордим: тополмадим. Чорсудаги магазинда Душанба шаҳридан келтирилгани бор экан-у, галим келгунча сотилиб бўлди. Хафа бўлма қизим, эртага яна қидираман.

Бола эмасми, айтадиганини айтди-қўйди:

— Ҳар куни алдайсиз, адам келсалар «ойим алдоқчила» дейман. Сурайёнинг адаси ҳам папкага кетган эди. Олиб келгандир. Битта сиз олиб келмабсиз.

Гапнинг хулосаси шуки, папка топилмагани учун она айбдор эмас. Қиз эса бекорга онасидан ўпкалаб, унинг кўнглини хижил қиляпти. Ҳамма гап Тошкент кўн-галантерея фабрикаси раҳбарларида. Магазинларни изғиб папка тополмаётганлар шу фабрика директори Сирожиддин Муҳиддинов ва республика Савдо министрлигидаги планлаштирувчи ўртоқлардан гина қилишсин.

Нега? Эшитинг, рақамларни рақамларга қиёслаб кўринг. Корхона республикадаги ҳамма ўқувчиларга етарли миқдорда папка ишлаб чиқаришнинг кафилини олган. Бироқ, шунга яраша иш қилинмаяпти. Фабрика бир меъёрда ишламаётир. Бу йил корхона савдо ташкилотларидан камида 430 минг дона ўқувчилар папкаси тайёрлаб бериш ҳақида буюртма олган.

Мана энди буюртма қандай бажарилаётганини қаранг: агар корхона папка ишлаб чиқаришни бир меъёрда ташкил этса, ойига ўрта ҳисобда 36 мингтадан шундай папка тайёрлашга эришмоғи керак. Амалда эса шундай бўлмаяпти. Январь ойида 32,4 мингта папка ишлаб чиқарилган бўлса, февралда 34 минг, март ойида 35 мингта тайёрланди. Апрелга келиб борйўғи 33,3 мингта папка савдо ташкилотларига юборилди. Май ҳамда июнь ойида суръат ғув этиб пастлашиб кетди: шу икки ойда жами 47,7 минг папка ишлаб чиқарилди, холос.

Янги ўқув йили бошланиш арафасида. Мактаб ёшидаги ўғил-қизлар бошқа ўқув қуроллари қатори папка ҳам олишга ошиқяптилар. Нега кейинги ойларда папка тайёрлаш суръати сусайтириб юборилди десак, фабрика директори кулгили жавоб қайтарди.

— Корхонамизда меҳнат отпускасига чиқиш графиги бор, — деди ўртоқ С. Муҳиддинов. — Графикка кўра папка тайёрлаш участкамиздагилар май—июнь ойларида отпускага чиқарилди.

Отпускага чиқиш графиги ана шундай «боплаб» тузилган экан. Республикада ўқувчилар папкаси ишлаб чиқарадиган биттаю битта фабрика шу бўлсаю у ҳам айни долзарб паллада ишнинг чатоғини чиқариб қўйса.

Ўртоқ С. Муҳиддинов! Сиздан бошқа ишбоши бўлганда корхонада папка ишлаб чиқаришни расамати билан йўлга қўйган бўларди. Йил бошиданоқ шунга қараб иш тутарди. Илғор машинасозлик корхоналари ажойиб ташаббус бошлаган эдилар. Улар пахта териш мавсуми келишини кутиб ўтирмасдан терим агрегатлари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш йиллик планларини муддатидан илгари — мавсум бошлангунча бажариб қўйишга сўз беришди ва уддасидан чиқишди. Сизнинг фабрикангизда ҳам шундай қилиш мумкин эди-ку. Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, мутахассислар билан маслаҳатлашиб, папка ишлаб чиқариш бўйича йиллик программани августгача, борингки, сентябрь ойигача уддалаш тадбирлари ишлаб чиқилса, амалга оширилса бўларди. Шу тўғрида енгил саноат бошқармасининг бошлиғи Н. М. Ларчик билан маслаҳатлашганингизда йўқ деярмиди.

Август ўтиб боряпти. Ўқувчилар папка излаб юришибди. Сизнинг фабрикангиз эса энди 223 мингта папка ишлаб чиқарибди. Бу етти ойда тайёрлангани. Кўриниб турибдики, ўртача ҳисобда ҳам бир ой орқада қоляпсиз. Тағин 207 мингта папка ишлаб чиқарилиши зарур. Билмадик, бу папкалар тайёрлангунча ўқувчилар китоб-дафтарларини матодан тикилган жилдларда кўтариб юришармикан.

Ўқувчилар папкасига талаб зўр-у, фабрикада бундай маҳсулотни ишлаб чиқариш суръати бўлакча. Бу ҳали папка участкасидаги аҳвол. Фабрикада 22 хил маҳсулот тайёрланади. Корхонада умуман ишнинг мазаси йўқ. Ялпи маҳсулот тайёрлаш бўйича ярим йиллик план 100,1 процент адо этилди.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши енгил саноат бошқармаси раҳбарлари Тошкент кўн-галантерея фабрикасининг ишлаб чиқариш-техника кўрсаткичлари билан жиддий қизиқиб кўришлари, зарур ёрдам кўрсатишлари керак.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

СЎЛИМ ҚИШЛОҚ

Гўзал Андижон қишлоқларида ҳозир сўлим ёзнинг гаштли пайти. Ғарқ пишиқчилик. Боғроғлар, полизлар мўл ҳосилини кўз-кўз қилиб турибди.

Аммо паҳлавон область — Андижоннинг энг катта ва қимматли бойлиги «оқ олтин»дир. Андижон чинакам пахта кони, миришкорлар диёри. Андижон деҳқонлари баҳор тонготарида эккан чигитдан унган «оқ олтин» ниҳолларидаги ғуж-ғуж шона ҳозир мўл ҳосил рамзи бўлган гулга, бўлиқ кўсакларга айланмоқда.

Қадимий Чувама қишлоғига йўл олганимизда ҳам суҳбатимиз пахтакорлар ва уларнинг баракали меҳнати, қаҳрамонлик ишлари ҳақида бўлди. Ҳа, ҳозир шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам ҳамманинг ўйи-хаёли пахта, «оқ олтин» ижодкорларининг сув танқислиги сабабли юз берган қийинчиликларни енгиш йўлида олиб бораётган фидокорона курашлари билан банд. Дили пахтага пайванд халқимиз кузакда кўтариладиган баракали хирмон, йил бошида берилган ваъданинг вафоси ҳақида ўйлаяпти, пахтазорда жон куйдириб, тер тўкяпти.

Избоскан қишлоқ Советининг раиси Салоҳиддин Сайфиддинов:

— Ҳойнаҳой Исомиддин Арабовни кўргани келгандирсизлар, — деди дилимиздагини топгандай, — энди у кишини Бўздан топасизлар.

— Ҳосилдор ерни ташлаб, Бўзга кетдими?

— Меҳнат қилса ҳамма ер ҳам ҳосилдор бўлади. Бунинг устига ўртага мусобақа оралаб қолди. Исомиддин зўр пахтакор билан беллашяпти бу йил.

— Ким билан?

— «Шарқ юлдузи» колхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Эргаш Мирзаев билан.

Шунда кўз ўнгимизда икки баҳодир, фақат пахтазорда эмас, балки Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳам ажойиб қаҳрамонликлар кўрсатган шерқоматлар гавдаланди. Ҳар иккиси ҳам Ватанимиз бошига оғир кун тушганда кўкрагини қалқон қилиб, душманга қарши жанг қилган. Мана, энди пахтазор қаҳрамони сифатида донг таратишмоқда. Улар чинакам меҳнат қаҳрамони.

Улар билан кўришиш учун Бўзга бордик. Ким айтади бу ерларни бўз деб. Пахтазори, бедазори, полизи кўзни қамаштиради. Беда ўримга келиб турибди. Қовун палаклар қулф уриб ётибди. Шоли бўз ер шабадасида секин тебранади.

Исомиддин Арабов бошлиқ бригада ғўзалари «Победа» колхози ғўзаларининг сараси, ҳар тупи мўл ҳосил тимсоли. Шона ва гулини айтмай қўяқолайлик, 4-5 тадан бўлиқ кўсаги бор. Трактор юришини канда қилмаса, сувдан қолмаса, ўғитга тўйса бўйи шундай бўлиқ, илиги тўқ бўлар экан экиннинг.

Қўшни бригадага Машрабхон опа Мирзаева бошчилик қилар экан. Бригада ғўзаларининг бўйи баркамол, ҳосили мўл, шонаси ва гули бисёр. Парваришини жойига қўйишибди, барака топкурлар. Бир томонда Акбарали Йўлчиев, Оқйўл Қосимов трактор устида жавлон уришяпти, иккинчи томонда Қўчқорбой Орзиев бошчилигидаги миришкорлар экинни сувга қондиришяпти.

— Йил бошида, — дейди Машрабхон опа, — 44 гектар майдондан 32 центнердан ҳосил олиш ҳақида сўз берган эдик. Пахтакорларимиз яхши меҳнат қилишди. Ғўзамизнинг ривожи ёмон эмас. Шона ва гули етарли. Чамалаб кўрдик, ҳосилимиз 40 центнердан кам бўлмайди.

Андижон қишлоқларининг, колхозларининг бирдаги манзара бу айтганларимиз. Бири-биридан сўлим, гўзал қишлоқларнинг, илғор колхозларнинг сон-саноғи йўқ Андижонда.

Ю. ҲАМДАМОВ.

АЖОЙИБОТЛАР

ҲАЁТ ТОМИРИ

Амударёнинг ўнг қирғоғида қамишзорлар, чакалакзорлар кўп. Ана шу қамишзорларда томири қўнғир-сариқ, ўзи сариқ рангли ўсимлик ҳам қуёшга бўй чўзиб туради. Маҳаллий аҳоли бу ўсимликни «ҳаёт томири» (лакричник) деб атаган. Греклар уни «ликвирицей» — ширин ўт, хитойлар эса «люцао» деб эъзозлаганлар. Гўзаллик, ёшлик рамзи бўлмиш бу ўсимлик ўзининг тиббий хусусиятлари жиҳатидан машҳур жень-шендан қолишмайди. Унинг томирида глицерризин, глюкоза, сахароза моддалари кўп. Туркманистонда ҳар йили бу ўсимликнинг кўплаб илдизи йиғиштириб олинади ва у Куба, АҚШ, Англия, Франция, Италия, Япония, Швеция ҳамда бошқа мамлакатларга экспорт қилинади.

— Бизнинг «Средазлакрица» фирмамиз Совет Иттифоқида ягона ҳисобланади, — дейди бош инженер Эрик Эшмуҳаммедов. — Биз ҳозир плантацияларни кенгайтиряпмиз. Чоржўй шаҳрида бу ўсимликни қайта ишлайдиган завод қурилиши мўлжалланмоқда. «Ҳаёт томири» инсонга хизмат қилади.

ПАХТА ВА АСАЛАРИ

— Ҳар гектар майдондан олинадиган пахта ҳосилини қўшимча харажатлар қилмасданоқ бир ярим центнер ошириш мумкин. Бунинг учун далаларга асаларини чиқариш керак... — Жанубий Қирғизистондаги ўрмончилик ва асаларичилик хўжаликларининг мутахассислари ана шундай хулосага келдилар. Улар ғўзани асалари чанглаган майдонларда ҳосилдорлик ошиши билан бирга толанинг сифати яхши бўлишини ва чигит кўпайишини тажрибада кузатдилар.

Тўғри, асалари ҳам бекордан-бекорга пахта майдонларида «изғиб» юрмайди. Бир асалари оиласи ғўза гуллаш даврида 25-30 килограмм асал йиғиши ҳамда 18-20 килограмм асални қиш учун «ғамлаб» олиши мумкин.

Ҳозир Жанубий Қирғизистон хўжаликларида асалариларни пахтазорларда боқиш мўлжалланмоқда.

ТОВУШ ВА ГЎЗАЛЛИК

Сиз сувга ёғни аралаштира оласизми? Қанча уринманг бекорга овора бўласиз. Ёғ ҳатто иссиқ сувга ҳам аралашмайди. Косметика корхоналарида эса бир-биридан «қочадиган», бир-бирини «ёқтирмайдиган» ана шу икки моддани аралаштириб, ажойиб кремлар олишяпти. Ҳушбўй, ёқимли ана шу кремларнинг 92 проценти сув бўлса, қолган қисми — ёғ, консервант, витамин ва ҳушбўй моддалардир.

Нева совунчилик заводида кремлар тайёрлашда ультра товушлардан фойдаланилмоқда. Иситилган сув ва илитилган мой 12 атмосфера босим остида махсус асбобнинг ёриғидан ўтказилади. Шу пайтда металл пластинкада алоҳида бир товуш пайдо бўлади. Кўзга кўринмас тўлқинлар шу товуш чиққан пайтда мойни сувга аралаштиради.

АСАЛАРИЛАР... СОҒИЛАДИ

Ҳайрон бўлманг! Асалари шундай ҳам ўз ишини жуда «усталик» билан бажаради. Уни «соғишга» ҳам ҳожат йўқ. Лекин асаларининг заҳрини олиш бошқа масала. Маълумки, ҳозир асалари заҳри медицинада жуда кенг қўлланилмоқда. Лекин бу заҳарни йиғиш эса жуда кўп меҳнат, вақт талаб қилади.

Горький шаҳридаги Н. И. Лобачевский номидаги университетнинг бир группа олимлари асалари заҳрини йиғадиган аппарат яратдилар. Бунинг учун асаларилар 6-8 вольтли электродларга қўндирилади. Безовта бўлган асалари юпқа плёнкани чақади. Бу плёнкалар остида эса заҳарни шимадиган қоғозлар бўлади...

Бу тажриба Перм областидаги асаларичилик хўжаликларида ўтказилди ва яхши натижа берди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ДА босилгандан КЕЙИН

«ЙЎЛ ҚУРИЛИШИ НЕГА ЧЎЗИЛЯПТИ?»

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги «Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил июнь ойи сонларидан бирида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолага қуйидаги жавобни йўллади.

Текширишда танқидий мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Йирик гидротехника иншооти Аму — Бухоро каналига қуриладиган йўлни қуриш ва асфальт ётқизиш 10-йўл қурилиш бошқармасига топширилган эди. Бошқарма раҳбарлари бу топшириқни бажаришда сусткашлик қилдилар. Бунинг учун улар қаттиқ огоҳлантирилди ва йўл қурилишини тезлаштиришга қаратилган чоралар кўрилди. Жумладан, 11 километр масофадаги ўйдим-чуқур йўлга тош ётқизилди. Илгари тош ташишда 10-12 юк машинаси ишлаган бўлса, ҳозир 35-40 машина ишлаяпти. Кунлик тош-шағал ташиш графиги бажариляпти. Қурувчилар орасида социалистик мусобақа кучайтирилди. Улар йўлни муддатидан илгари қуриб битказиш ва фойдаланишга топшириш учун курашмоқдалар.

ОЛИМЛАР МАСЛАҲАТИ АСОСИДА

Бухоро областининг бир қатор хўжаликларида ғўзани чеканка қилиш таниқли олимлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари маслаҳати асосида ўтказилмоқда. Чунки чеканкани тўғри ўтказиш ғўза парвариши агротехникаси комплексида муҳим аҳамиятга эга.

Бухоро область тажриба станцияси ходимларининг «Ромитан» ва «Нарпай» совхозлари далаларида олиб борган кўп йиллик ишлари шуни кўрсатдики, ғўза чеканкаси экинни озиқлантириш ҳамда суғориш билан боғлаб олиб борилганда шона ва гул кам тўкилади. Масалан, ҳосил шохларининг учини чилпиш ерга азотли ўғитлар солиш билан бир вақтда ўтказилган жойларда кўсаклар сони одатдагидан икки-икки ярим баравар кўп бўлиб, ҳосил 5-7 кун олдин етилади, биринчи сорт пахтанинг миқдори 5-6 процент кўпаяди. Ҳозир областнинг жуда кўп хўжаликларида чеканка ана шу зайлда ғўзанинг ўсиш даражасига қараб табақалаштирилган ҳолда ўтказилмоқда.

Т. НАЗИРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ГРАФИКЛАР ТУЗИЛАДИ-Ю...

Қорақалпоғистон Автоном республикаси чорвадорлари мўл чорвачилик маҳсулотлари етиштириш йўлида фидокорона меҳнат қилаётирлар. Қатор хўжаликларнинг коллективлари қишга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар, чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси тайёрламоқдалар. Бу ўринда Чимбой районидаги «Қорақалпоқ», «1 Май», Кегайли районидаги «Эркин дарё», Қўнғирот районидаги «Устюрт» совхозлари меҳнаткашларининг фидокорона ишлари ҳақида тўхталиб ўтиш ўринли бўлур эди.

Лекин, шунга қарамасдан, Автоном республиканинг аксарий хўжаликларида бу соҳага ўтакетган даражада бепарволик ва совуққонлик билан қаралаётгани кишини ташвишга солмай қўймайди. Мана, Чимбой районини олиб кўрайлик. Районда бу йил графикка кўра 77300 тонна дағал хашак тайёрлаш кўзда тутилади. Хўш, амалда нималар қилиняпти? Очиғини айтиш керакки, бу соҳада олиб борилаётган ишлар талабга мутлақо жавоб бермайди. Районда 1 августга қадар 39 минг тонна дағал хашак тайёрлаш керак бўлгани ҳолда, атиги 11950 тонна тайёрланди, холос. Бунинг сабаби шундаки, ем-хашак тайёрлаш бўйича кундалик графикларнинг бажарилиши билан ҳеч ким дурустроқ қизиқмади. Район партия комитети ҳам бу соҳага деярли эътибор бермади. Ем-хашак тайёрлашга ажратилган кишиларнинг ишга тўла сафарбар этилиши таъминланмади.

Бу соҳада айниқса «Октябрь 40 йиллиги», «Кенес», Карл Маркс номли совхозларда сусткашлик қилинмоқда. Район қишлоқ хўжалиги бошқармаси бошлиғи ўртоқ Б. Алиевдан бунинг сабабини сўраганимизда у бепарвогина:

— Янги график тузамиз, шундан кейин ишлар жўнашиб кетади, — дейди.

Ажабо, ишнинг «жўнашиб» кетиши янги график тузишга боғлиқ экан-да?. Иш устидан контролни кучайтирилса, барча ишчи кучи ва техника воситалари ўримга сафарбар этилса, қоғозбозликсиз ҳам ишлар баракали бўлиши мумкин-ку!

Кегайли райони хўжаликлари бу йил 34615 тонна дағал хашак тайёрлашлари керак. Лекин бу районда ҳам ишлар кўнгилдагидек бормаётир. Мана мисоллар: район колхоз ва совхозлари биринчи августга қадар 16200 тонна хашак тайёрлашлари лозим бўлгани ҳолда, 4032 тонна жамғарилди, холос. Кўп хўжаликлар хашак тайёрлашга асоссиз равишда кечикиб киришдилар. Энг кулай муддат ҳисобланган ҳозирги кунларда ҳам «Халқобод», Бердах номли, «ВЛКСМ 45 йиллиги», Тельман номли совхозларда бу иш ўтакетган даражада сусткашлик билан олиб борилаётир. Район партия комитети ва қишлоқ хўжалик бошқармаси эса иш суръатини ошириш юзасидан зарур тадбирлар кўриш ўрнига, хўжаликларга график кетидан график, қарор кетидан қарор юбориш билан чегараланиб қолаётирлар.

Тўрткўл, Амударё районларидаги аксарий хўжаликларда ҳам ана шундай, ҳатто бундан бешбаттар аҳволни кўриш мумкин.

Суръатни ошириш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўрилмаётгани, ўзибўларчилик кайфиятига йўл қўйилаётганлиги сабабли республика бўйича ем-хашак тайёрлаш кўрсаткичи ҳам пастлигича қолаётир. Республика бўйича августнинг бошига қадар эндигина 42 минг тоннадан зиёдроқ дағал хашак жамғарилганлиги фикримизнинг исботидир.

Хўш, Автоном республикада ем-хашак тайёрлаш ишлари нега барбод берилмоқда? Бунга асосий сабаб қатор хўжаликларда меҳнат интизоми бўшашиб кетганлигидир. Техника воситаларидан ғоят унумсиз фойдаланилаётир. Ишга яроқли 478 сенокосилкадан атиги 130 тасигина ишлатилаётганлигини қандай баҳолаш мумкин? Чимбой районида юздан кўпроқ сенокосилкадан фақат 29 тасигина ишлатилмоқда. Қўнғирот, Тўрткўл районларида ҳам ана шундай агрегатлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланилмаётир. Хашак тайёрлашга ажратилган кучларни ишга тўла сафарбар этмаслик каби ярамас фактлар содир бўлмоқда.

Область партия комитетининг бюроси ем-хашак тайёрлаш борасида йўл қўйилаётган камчиликларни очиб ташлаб, иш суръати ва сифатини кескин ошириш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Афсуски, район партия, совет ташкилотлари ва хўжаликларнинг раҳбарлари ана шу қарор ижроси учун қайғурмаётирлар, ишда кескин бурилиш ясамаётирлар. Графиклар ва кетма-кет таъсирсиз қарорлар қабул қилавериш билан кўзланган маррага етиб бўлмайди. Буни унутмаслик керак.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФУРСАТ ҒАНИМАТ

Бу йилги баҳор қуруқ келди, дала-даштда ўт жуда сийрак ўсди, бори ҳам тез қовжиради. Шундай шароитда ҳозирги ғанимат фурсатни бекор ўтказмай, чорва моллар учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш энг зарур вазифа бўлиб қолди.

Бухоро районидаги «Ленинград» колхозида чорвачилик муҳим соҳа ҳисобланади. Хўжаликда қарийб 5000 бош қўйэчки, 1300 бош қорамол, 50 бош чўчқа ва 150 бош от-туя бор. Бу соҳа колхозга катта даромад келтиряпти. Сут, гўшт, жун тайёрлаш йиллик планларини Октябрь байрамигача бажариш планлаштирилган. Тухум тайёрлаш плани эса ошириб адо этилди.

Чорвадорлар мўл ем-хашак жамғармасдан кўзлаган мақсадга эришиш мумкин эмаслигини яхши билишади. Шунга кўра, бу соҳага алоҳида эътибор бериляпти.

Колхозда алоҳида ем-хашак бригадаси иш олиб боряпти. Унга коммунист Ризо Бозоров бошчилик қилади. Бригада 30 гектар ерга силос учун, 30 гектар ерга дон ва кўкпоя учун оқжўхори эккан. Ўртоқ Бозоров бригада аъзоларининг меҳнат ғайрати ҳақида фахрланиб гапирди.

ЕМ-ХАШАК МЎЛ БЎЛСИН

— Ўтган йили ҳам чакки ишламадик, — деди у. — Колхоз омборига 109 тонна оқжўхори тўкдик, 2,5 минг тонна силос бостиргандик. Силосдан қолган жўхори пояси шу йил май ойигача молларга озуқа бўлди. Бу йилги режаларимиз тағин ҳам катта. Силос бостиришни бошлаб юбордик. Жўхори жуда бўлиқ ўсган.

Чорвачиликка бевосита раҳбарлик қилаётган колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ғаффор Каримов ем-хашак жамғариш битта бригаданинг иши деб қараб тургани йўқ. Бу муҳим ишга бутун колхоз сафарбар этилган. Ҳар бир пахтачилик бригадасига дағал хашак тайёрлаш плани берилди, улар ўз территориясидаги хашакни ўриб-йиғиб топширади. Колхоз территориясидан ўтган Қоракўл, Хайробод дарёлари ёқаларида ширинмия деган ажойиб тўйимли озуқа кўп ўсади. Янтоқ, қамиш, шўра ҳам жуда сероб.

Колхознинг Наби Муҳаммадиев, Жума Кенжаев, Абдулла Обидов бошлиқ бригадаларида хашак тайёрлашнинг аҳволи билан танишдик. Бу бригадаларнинг ҳар бири юз тоннали пичан ғарами тиклашган. Бибиш Эргашева, Турсун Хакимов, Ҳанифа Субҳонова, Малика Бозорова, Мақсад Набиева, Мунаввар Саъдуллаева, Шоҳзода Нажимова каби серғайрат колхозчилар хашак ўриш топшириғини 1,5 баравар бажаришяпти.

Колхозда чорва моллар учун ҳозиргача 1500 тонна дағал хашак, 6000 боғ беда, 40 центнер сомон тайёрланди, 250 тонна силос бостирилди.

Хашак ўришга ажратилган 2 та сенокосилка, 1 та комбайн, 1 та силос қирқиш агрегати, 2 та автомашина ва 2 та трактор прицепларидан оқилона фойдаланиляпти.

С. УМАРОВ.

АГРОНОМЛАР КУНИ

АНДИЖОН. (ЎзТАГ). Андижон область қишлоқ хўжалик бошқармаси агрономлар кунини ўттизинчи марта ўтказди. Область агрохимия лабораторияси, ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси, область қишлоқ хўжалик тажриба станциясининг мутахассислари ана шу кун иштирокчилари бўлдилар.

Агрономлар куни тажрибаларни умумлаштириш ва агротехника янгиликларини жорий қилиш мактаби бўлиб қолди. Андижон область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи М. Мирзааҳмедов ҳосил тўплашнинг ҳал қилувчи ойи бўлган августда ғўзани парвариш қилишнинг илғор усуллари тўғрисида гапириб берди. Ўсимликларни ҳимоя қилиш область станциясининг бош агрономи Е. Матвеев экин зараркунандаларига қарши курашнинг бориши ҳақида ахборот берди. Андижон районидаги Охунбобоев номли колхознинг бош агрономи У. Сатторов август ойида пиёз экиш соҳасида олиб борган уч йиллик тажриба якунлари ҳақида гапириб берди.

Колхозларнинг раҳбарларига область агрохимия лабораториясининг мутахассислари тузган агрономлар картограммалари топширилди.

Коммунистик ахлоқ ва одоб масалалари

БУРЧ ҲАҚИДА

Коммунистик ахлоқнинг энг муҳим категорияларидан бири бурчдир. Инсоннинг бурчи турли соҳаларда намоён бўлади. Ватан олдидаги ватанпарварлик бурчи, инсонлар олдидаги инсонпарварлик бурчи, ўз ўртоқлари олдидаги ўртоқлик бурчи, оиласида оилавий бурчи, ота-оналик бурчи ва ота-она олдида фарзандлик бурчидир.

Совет кишиси учун ҳаётда намуна бўлишнинг ўзи кифоя қилмайди. КПССнинг янги Программасида таъкидланганидек, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси кишининг ижтимоий ҳаётдаги барча бурчлари билан бир қаторда шахсий ҳаётда ҳалол бўлишини, оилада ўзаро бир-бирини ҳурматлашни ва болалар тарбияси тўғрисида ғамхўрлик қилишни ҳам ўз ичига олади. Бизнинг давримизда ижтимоий бурчини ҳам, шахсий ҳаётдаги бурчини ҳам яхши англаб етган кишигина ахлоқий юксак киши бўла олади. Бизда бундай кишилар жуда кўп.

Бахтиёр ота-оналардан бири тошкентлик Моҳия опа редакцияга йўллаган хатида бундай дейди: «Бизнинг оиламизда 9 бола тарбияланди. Уларнинг ҳаммаси соғ-саломат вояга етди. Ҳозир улар давлат ва жамоат ишлари билан банд. Шулардан бир ўғлимиз давлат арбоби ва йирик олим. У кўп вақт сафарда бўлгани учун бизнинг олдимизда тез-тез бўлолмайди. Сафарга жўнаш олдидан бизнинг олдимизга келиб хайрлашиб кетади. Биз унга оқ йўл тилаб қоламиз. Сафардан қайтгач, дийдор кўришиш учун яна ҳузуримизга келади. Яна биз унга сиҳат-саломатлик ва ишларида муваффақиятлар тилаймиз. Ўғлимиз бизнинг фаровон ҳаёт кечиришимиз ва нуроний кексалигимизнинг ҳузур-ҳаловатда ўтиши учун барча имкониятларни яратиб берган. Катта акаларидаги меҳрибончиликдан рағбатланган бошқа фарзандларимиз ҳам ҳар ҳафтада бизнинг олдимизга келиб, соғлигимиз ва турмушимиздан хабар олиб турадилар. Рўзғоримиз учун нимаики керак бўлса, ўшани дарҳол ҳозиру нозир қиладилар. Фарзандларимизнинг биз қари ота-онасига нисбатан кўрсатган меҳрибончилигидан беҳад хурсандмиз».

Бу мисолдан кўринадики, совет кишилари ота-она деган муқаддас номни чуқур ҳурмат ва зўр эҳтиром билан тилга оладилар, уни қадрлайдилар. Аммо, беш қўл баравар бўлмаганидек, ўз ота-онасини ҳурмат қилмайдиган бемеҳр фарзандлар ҳам учраб туради.

Оржоникидзе районининг Жамбул қишлоқ Советида (олдин Тузал қишлоқ Совети эди), Сидиқ Миралимов деган киши яшайди. Миралимов ҳозир 60 ёшда, ўзи касалманд, охирги пайтда юрак касали билан оғриб, меҳнат қилиш қобилиятини йўқотган. Миралимовнинг 6 боласи (4қиз, 2 ўғил), хотини ҳам бор. Ҳозирги вақтда Миралимовнинг кексалиги фароғатда ўтиши керак. Ҳа, Миралимов бир вақтлари ҳар бир фарзанди кўз очиб дунёга келганида жуда хурсанд бўлган, уларнинг улғайишини, бир кун келиб, ўз ота-оналарининг содиқ ёрдамчилари бўлишини орзиқиб кутган эди.

Аммо, иш у кутганича бўлиб чиқмади. Касалманд эр билан яшашни истамаган хотини чолга ҳовлининг четкасидан кичик бир ҳужрани ажратиб бериб яккалаб қўйди. Мана неча йиллдирки, 6 фарзанднинг отаси касал ҳолда бир ўзи кичик бир захҳужрада истиқомат қилмоқда.

Ўртоқ Миралимова, қани сиздаги эрга нисбатан бўлган меҳру вафо, қани сиздаги одамгарчилик, инсоф? Ахир Сидиқ ота соғлом бўлган вақтида сиз ундан 6 фарзанд кўрдингиз-ку. Уларни отанинг ишлаб топган даромади ҳисобига боқиб катта қилдингиз-ку. Улар ёш эканликларида ота-она бағрида яшадилар, ўқиб, улғайдилар-ку. Буларнинг ҳаммаси ўз-ўзидан бўлмагандир. Ота топиб келганини сиз болалар билан биргаликда баҳам кўрган эдингиз-ку. Нега энди ота топмаганида, касалманд бўлиб қолганида сиз уни яккалаб, ўз фарзандларининг меҳру муҳаббатидан маҳрум этдингиз. Ахир сиз онасиз. Оналик шарафини ерга урманг, доғ туширманг. Оналик бурчини бундай иснодларга қурбон этманг. Сидиқ ота сизнинг умр йўлдошингиз. Бутун ёшлигини сизнинг яхши яшашингизга сарф этган инсон. Инсонга шу хилда муносабатда бўлишга уялмайсизми? Отанг ёмон, отанг яроқсиз, деб болаларни ўз оталарига қарши қўйгансиз. Уларнинг қалбида отасига нисбатан нафрат туйғуларини уйғотгансиз. Болаларни ўз отасидан юз ўгиришга ундагансиз. Шу ўринда совет мактабларида таълим-тарбия олган бўлишларига қарамай, кўркўрона она амри деб ўз отасидан юз ўгирган бу оиланинг фарзандларига ҳам икки оғиз сўзимиз бор. Наҳот, улар ҳаётда мустақил бўлишни билишмаса. Наҳот тарбиялаб ўстирган оталарига ачинмаса улар.

Ҳурматли газетхон, Миралимовнинг фарзандлари ёшдирки, оналари нима деса шунга ишониб кетаверсалар керак деб ўйларсиз. Йўқ, асло ундай эмас.

Миралимовнинг катта қизи Ҳожихон мактабда ўқитувчи бўлиб ишлайди. Ҳожихоннинг ўз фарзанди ҳам бор. Бу неварасини Сидиқ ота бирон марта қўлига олиб эркалай олгани йўқ. Чунки, Ҳожихон онасиникига меҳмон бўлиб келганида ўз отаси билан сўрашмайди, боласини ҳам кўрсатмайди. Отанинг ҳол-аҳволи билан қизиқмайди ҳам. Ўқитувчи Миралимова сиз қари отангизнинг олдидан салом бермай тескари қараб ўтасиз. Отанинг овқатини пишириш у ёқда турсин, бирон марта дастрўмолини ҳам ювиб бермайсиз. Онангизни йўлга солиш, кекса отангизни ювиб-тараш сизнинг вазифангиз эмасмиди? Ўз отангизни ота сифатида ҳурмат қилмайсиз-у, қандай қилиб, сиз ўз ўқувчиларингизга ҳар бир фарзанд ўз ота-онасини ҳурмат қилиши керак, деб насиҳат қиласиз?

Отангиз сизни қачондир хафа қилган бўлиши мумкин, унга зарда қилишга сизнинг ҳаққингиз йўқ. Ахир ота ўз фарзандини тўғри йўлга бошлайди. Хато қилса койийди. Бунга отанинг ҳақи бор, албатта.

Миромил Сидиқ отанинг иккинчи фарзанди. У ўқийди ҳам ишлайди. Совет Армиясида хизмат қилиб қайтган. У ҳам она амри билан отасидан юз ўгирган. У ҳам бир ҳовлида яшаб отасига салом бермайди, ҳолидан хабар олмайди.

Учинчи фарзанди Қутби Жамбул қишлоқ Советидаги мактабда ўқитувчи бўлиб ишлайди. Ота қўш-қўш қизлари тургани ҳолда кирланган кийим-кечакларини неча трамвайга тушиб, кўчаларни кезиб ювдиргани синглиси Ақиданинг ҳовлисига олиб боради.

Отанинг кенжа фарзандларидан Мансур бу йил 9-синфни тугатиб 10-синфга кўчди. Мавлуда эса 7-синфга кўчди. Бу ўқувчилар ҳам ўз оталари олдидаги фарзандлик бурчларини адо этмай келмоқдалар. Бу ўқувчилар ўзларидан катта иккита ўқитувчи опалари ва битта ишчи-студент акаларидан «намуна» олишган бўлса керак-ки, «қўй қай томонга бошласа қўзи ҳам шу томонга қараб йўл солади» қабилида иш тутишмоқда. Ҳар бир фарзанднинг ҳаётда ўз ўрнини топишида ота-онанинг меҳнати жуда катта. Бас, шундай экан, ҳар бир фарзанд уни вояга етказган ота-онаси олдида бир умр қарздор эканини унутмаслиги лозим. Ўз отасини менсимай хўрлаган, фарзандлик бурчини унутиб қўйган ўқитувчилар — Ҳожи, Қутби ва ишчи-студент Миромил, ўқувчилар Мансур ва Мавлудаларнинг қилмишларини муҳокама қилишни кенг жамоатчиликка ҳавола қиламиз.

Н. ВАЛИЕВА,
Тошкентдаги Низомий номли Давлат пединститутининг старший ўқитувчиси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ЎЗБЕК САНЪАТКОРЛАРИ ЎШДА

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драм театрининг ижодий коллективи қардош Қирғизистоннинг Ўш шаҳри меҳнаткашларига Ойбекнинг «Қутлуғ қон», Ленин мукофоти лауреати Чингиз Айтматовнинг «Сарвқомат дилбарим», Уйғуннинг «Қотил», Сарвар Азимовнинг «Қонли сароб» драмаларини ва Вильям Шекспирнинг «Гамлет» трагедиясини кўрсатди.

А. АБДУҒАФУРОВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Урганч райони жун тайёрлаш йиллик планини муддатидан олдин бажарди. Давлатга 700 центнерга яқин жун сотилди.

Ф. Зоҳидов.

СИРДАРЁ. Гулистон районидаги Фрунзе номли, Будённий номли, «Коммунизм» колхозларининг 1200 дан ортиқ хонадони газлаштирилди.

Э. Рўзибоев.

ХОРАЗМ. Ҳазорасп районидаги Фрунзе номли колхозда янги ҳаммом ва кинотеатр ишга туширилди.

Р. Жуманазаров.

ЛЕНИНСК ШАҲРИДА

ИХТИРОЧИЛАР

5-ёғ-экстракция заводининг инженер-техник ходимлари ва ишчилари 20 га яқин рационализаторлик таклифлари киритдилар. Бу таклифларнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши натижасида давлатнинг 700 сўм маблағи тежаб қолинди.

МАРОҚЛИ ЭШИТТИРИШЛАР

Жамоатчилик асосида ташкил қилинган радио эшиттириш редакцияси ўзининг мароқли эшиттиришлари билан шаҳар ва район меҳнаткашларини мамнун этмоқда. Радио орқали, пахта заводининг агрономи С. Алиев, Ленин номли колхоз инженери Л. Раҳмонов, Куйбишев номли колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Шаҳзода Солиева, район маориф бўлимининг мудири Х. Дадажоновларнинг суҳбатлари, шаҳар маданият уйи ҳаваскорларининг чиқишлари уюштирилди.

Т. ҚЎЗИБОЕВ.
Андижон области.

ҲОВЛИ КОМАНДАЛАРИ УЧРАШМОҚДА

Тошкентдаги «Спартак» стадионининг майдонида ранг-баранг байроқлар ҳилпираб турибди. Бу ерда уй бошқармалари, уй-жойдан фойдаланиш конторалари, ҳовли комитетлари ва маҳалла комиссиялари спорт коллективларининг IV шаҳар спартакиадаси тантанали суратда очилди. Спартакиададан олдин саралаш мусобақаларида йигит ва қизлардан 160 мингдан кўпроқ киши қатнашди.

Ҳовли командалари ўн кун давомида енгил атлётика, сузиш, волейбол, баскетбол, футбол, стол теннис, шахмат ва шашка бўйича мусобақалашадилар.

Андижон районидаги «Коммуна» колхозининг тажрибали механизатори Дармонқул Жўраев мавсумда 1000 гектар майдондаги ғўзани культивация қилиб бериш мажбуриятини олган эди. Аҳдига содиқ механизатор фидокорона меҳнат қилиб ҳозиргача 900 гектар мадондаги ўсимликни культивациядан чиқарди. Суратда: ўртоқ Д. Жўраев. А. Тўраев фотоси.

МУҲАББАТ КЎПРИГИ

ҲИКОЯ

Ҳарсангтошга ломнинг қарсиллаб урилиши тоғларда енгил акс-садо бериб, хаёлимни бўлди. Тўхтадим. Овоз пастликдан, шарқираб оқаётган кичик тоғ дарёси — Кўксув томондан эшитиларди. Секин-аста ҳарсангтошлар устига чиқиб, пастликка қарадим: дарёнинг нариги соҳилида икки нуроний чол кўринди. Бири лом билан қирғоқни ўяр, иккинчиси эса темир қувурга сим боғлаётган эди.

Мен иккала чолни ҳам танийман: ҳарсангни ўяётган узун бўйли чол — Жамол ота, нариги — Бобир ота. Уларнинг ёши саксондан ошган, лекин бақувват, чайир кексалар. Колхоздан пенсия олишади. «Отажонлар нима қилишаётганикин?» деб ўйланиб қолдим. Соҳилга тушмоқчи бўлдим. Аммо тоғдан юмалаб тушган катта-кичик тошлар устидан юриб пастликка тушиш қийин эди. Бунинг устига, қирдаги касал молларни эмлаш учун дори-дармон олиб, шошилиб кетяпман. Кеч тушмасдан тоғ ошиб, Алвон қирига етиб олишим керак.

Ноилож орқага қайтиб, қирга жўнаб кетдим. Бир ҳафта деганда қирдан қайтдим. Йўлда Жамол ота билан Бобир ота ёдимга тушдию баланд харсангтош устига чиқиб, Кўксувга қарадим. Қарадим-у, ҳайратдан қотиб қолдим: ажойиб кўприк икки қирғоқни бирлаштириб турибди. У соҳилдан ҳам, бу соҳилдан ҳам кўприкка олиб тушадиган йўллар очилибди. Йўлларнинг икки четига сарғиш, қора қизғиш ҳарсангтошлар териб қўйилибди. «Буларнинг ҳаммасини ўша икки чол қилдимикин?» — ўйланиб қолдим мен.

— Ҳа, Шерали,— деди аллаким ортимдан. — Нима қилиб ўтирибсиз, биродар?

Ўгирилиб қарадим. Шундай ёнимда боғдорчилик бригадасининг бошлиғи Нодиржон ака турарди. У билан кўришдим.

— Янги кўприк, янги йўлларни томоша қиляпман,— дедим ва худди буларни ўзим бино қилгандек севинчга тўлдим.

— Ҳа, бу Жамол ота билан Бобир отанинг ҳиммати,— деди у ёнимга ўтириб.— Қаранг, шу оддий кўприк иккига ажралиб қолган қишлоқни бирлаштирди.

Нодирхон аканинг гапини эшитиб, дарё этагидаги катта темир кўприк ёдимга тушди. Пастдаги ўша кўприк билан бу қишлоққа ўтилганда саккиз чақирим ортиқча йўл босиларди. Нариги соҳилдаги ўқувчи болалар бизнинг қишлоғимиздаги мактабга машинада келишарди. Эндичи, мана шу кўприкдан ўтиб бир чақирим юришса, мактаб! Қишлоқ аҳолисини айтмайсизми? Бир-бирларига сут-қатиқ, мева-чева айирбош қилиб туришади. Бозорга ҳам, қариндош-уруғларининг келди-кеттисига ҳам дуруст бўлди. Янги кўприк дилни-дилга қўшган ширин сўздек, қишлоқни қишлоққа яқинлаштириб қўйибди.

— Шундай оғир ишни бу икки отахон қандай эплашдийкин, — сўрадим Нодиржон акадан.

У чуқур тин олиб, вазмин гапирди:

— Оталар доим йўл бошлайди, болалар эргашади. Жамол ота билан Бобир ота кўприк қуришга киришишгандан раис ҳам, партком ҳам хабардор экан. Отахонлар иш бошлаган куннинг эртасигаёқ колхозчи йигит-қизлар кўприк қурилишига келишди. Кўпчиликдан қуён қочиб қутилмас экан: кўприкни ҳам битиришди, йўллар ҳам очишди... Кеча Жамол ота билан Бобир ота йўл чеккаларига дарахт экамиз деб, мендан кўчат сўраб боришди. Буни раис эшитиб хурсанд бўлди. Йўл чеккаларига минг туп кўчат ўтқазмоқчимиз. . .

Нодиржон ака бирдан гапни бошқа ёққа бурди:

— Шерали, қаранг,— деди у қўли билан янги йўлни кўрсатиб,— анави қизни қаранг, пастга тушиб боряпти. Нариги соҳилга ўтмоқчи.

Мен кўприкка олиб тушадиган йўлга қарадим: кўкиш дуррача ўраган, жийдагул нусха кўйлак кийган, сочларини иккита қилиб ўраган адл қомат қиз кўприк устида тўхтади. Нариги соҳилдан бир даста чучмома кўтарган ёшгина йигитча пайдо бўлди. Иккиси кўприк устида сувга завқланиб қарашарди. Улар анчагача гаплашиб, сўнг қўл ушлашганча Кўксув бўйлаб кетишди.

— Бири у қишлоқдан, бири бу қишлоқдан, — деди Нодиржон ака енгил тин олиб.— Икки соҳилни бирлаштирган кўприкдек уларнинг муҳаббати бир-бирини бирлаштириб турсин, иккиси ҳам бахтли бўлсин. Тўғрими, Шерали?

«Ҳа, бахтли бўлишсин,— дедим ўзимча. Мана шу кўприк уларни ҳар куни кўриштиради, яқинлаштиради. Кўприкни, йўлларни, муҳаббатларни, ҳаммасини — инсон яратади. Инсон табиатда бор нарсаларни йўқ қилишга эмас, яратишга, яшнатишга туғилган. Бобокалонларимизнинг фикри-ёди шундай бўлган, биз ҳам худди боболаримиздай бўламиз».

Узоқда кетаётган икки бахтиёр ёшга ўйчан тикиларканман, боболарнинг орзу ҳавас билан қурган кўпригини «Муҳаббат кўприги» дегим келди. Чунки ҳамма нарса муҳаббат билан яратилади.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Рамз БОБОЖОН

Лирик шеърлар

Севги ўти

Йигит ишқи юракда ёнар,
Севги ўти қуёшдан ҳам зўр.
Аммо дардин сир тутар, тонар,
Инонмасанг, ўзинг келиб кўр.
Эй, моҳирўй, бағри тош бўлма!
Ширин сўзинг дардига даво;
Севгидан гунг ошиқдан кулма,
Қалби булбул,
қалбида наво...

Диалог

— Севасанми, йўқми?
Бермайсан жавоб.
Йўқ, десанг кесилур шафқатсиз
тилинг,
Ҳа, десанг, куяди севгидан
дилинг,
Иложинг қанчалик, этгил
эътироф!

— Соф виждон амридан
чиқмайди юрак!
Севгига яраса, ёнгани яхши,
Тил эса ёлғондан тонгани яхши,
Уддалай олмаса, яшаш не керак.

Кўнгил мулки

Иложинг йўқ, тақдир беомон,
Ҳусну жамол мангулик эмас,
Ишқ йўлида ўткинчи ҳавас,
Зотан, қочса, қалбингдан имон.

Сен мақтанган гўзаллик ўтди.
Фақат қолди ўзинг билмаган,
Назарингга ҳатто илмаган —
Оддий инсон кўнглининг мулки...

Яша икки бор

Сен ёшликни тарк этмасанг бас,
Илк муҳаббат сенга ҳавола.
Майли, боғда гул қилсин ҳавас,
Ҳавас қилсин тоғда шалола.

Кам деганда яша икки бор:
Икки ёшлик икки қуёшдек
Кўзларингга нур берсин такрор,
Қалбингга ўт ёқсин оташдек.

Сен учун мен ўлимга тайёр,
Мен учун сен яша икки бор.

Юлдузлар

Юлдузлар, ёнмасдан туринг, бир
нафас,
Севгилим кўзлари жовдираса,
бас!
Сирли нуқталарга суқли
боққандай
Қалбга рашк ўтидан ташламанг
ғараз,
Юлдузлар, ёнмасдан туринг, бир
нафас!

Лола фасли

Қизлар кетди лола тергани,
Йигитлар ҳам улар кетидан.
Аён бўлди кўнгил бергани —
Йигит ўпди қизнинг бетидан.

Лола янглиқ қизарди янoқ,
Янoқ каби ёнди уфқ ҳам.
Қуёш ботма, чароғингни ёқ,
Ошиқларнинг йўлин қил кўркам!

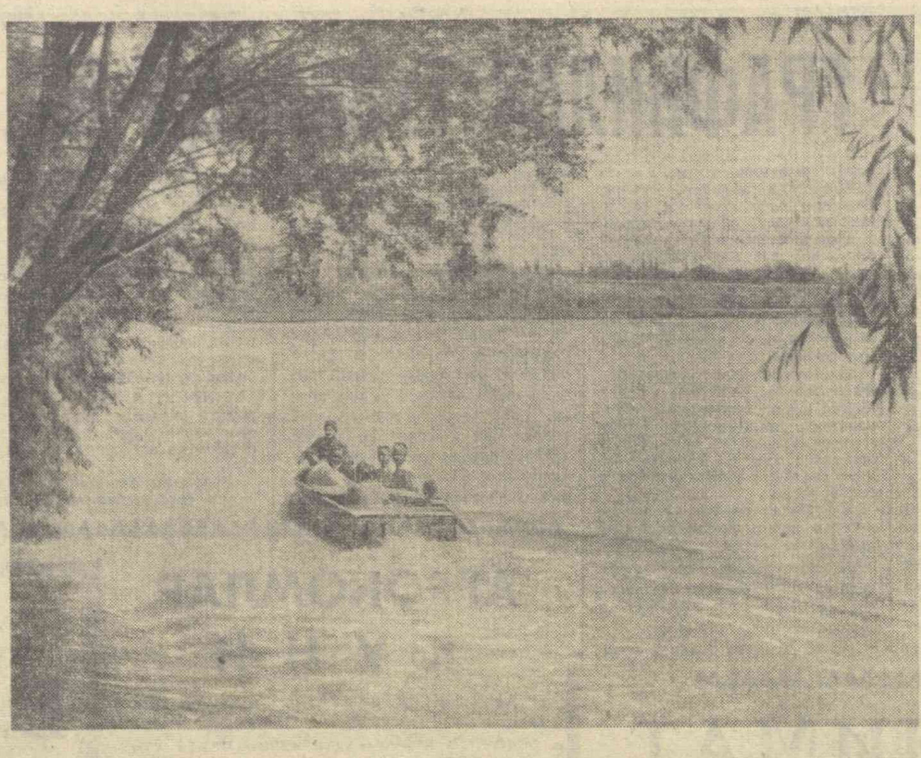

НАМАНГАН районидаги «Ўзбекистон» колхози Сирдарёнинг қирғоқларига жойлашган. Чиройли, ҳушманзара дарё қирғоғида дала меҳнаткашлари бўш вақтларида мириқиб дам оладилар. Дарё қирғоғида шинам чойхоналар, ошхона меҳнат аҳлининг баракали меҳнатдан сўнг хордиқ чиқариши учун хизмат қилади. Суратда: «Ўзбекистон» колхозининг сайргоҳи тасвирланган.

Л. Мейнерт фотоси.

Планетамизда

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ЧАҚИРИҒИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси касаба союзларининг умумий Конфедерацияси бир қанча йирик халқаро касаба союз бирлашмаларига мактуб юборди. Мактубда Жанубий Вьетнамда Америка қуролли кучларининг тобора ортиб бораётганлиги, Вьетнамдаги агрессив уруш кучайиб бораётганлиги ва Америка авиациясининг Нам-Динь шаҳрини ваҳшиёна бомбардимон қилганлиги қатъий қораланади, деб хабар беради Вьетнам информацион агентлиги.

Мактубда Вьетнам меҳнаткашлари Жанубни тамомила озод қилиш, Шимолни ҳимоя қилиш учун ва Вьетнам масаласи бўйича 1954 йилда тузилган Женева битимларида кўзда тутилганидек, мамлакатни батамом бирлаштириш учун Америка агрессорларига қарши охиригача курашадилар, деб уқтирилади.

Конфедерация ўз мактубида Америка империализмининг Вьетнам халқига қарши қилаётган қонли жиноятларини тўхтатиш учун курашни кучайтиришга чақиради.

Мактуб жаҳон касаба союзлари федерацияси, курашаётган Вьетнам халқи билан бирдамлик халқаро комитети, Бутун Африка касаба союзлари федерацияси, Латин Америкаси меҳнаткашлари касаба союзи бирлигининг доимий конгресси ва меҳнаткашларнинг бошқа халқаро бирлашмалари номига юборилди.

СОВЕТ—ҲИНДИСТОН ҲАМКОРЛИГИДА ЯНГИ БОСҚИЧ

Бхилаи металлургия заводининг олтинчи домна печи учун совет ускуналарини етказиб бериш тўғрисида Ранчида (Ҳиндистон) шартнома имзоланди. Шу шартномага мувофиқ, Бутуниттифоқ «Тяжпромэкспорт» бирлашмаси заводга жами 6,5 минг тоннадан иборат домна ускуналари етказиб беради. Бу эса, олтинчи домна комплексини қуриш учун зарур бўлган ускуналарнинг ярмисидан бирмунча кўпроқдир. Ускуналарнинг қолган қисми Ҳиндистон заводларида, асосан Ранчида Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган оғир машинасозлик заводида ишлаб чиқарилади.

Олтинчи домна печи Бхилаи заводида пўлат ишлаб чиқаришни йилига 3,5 миллион тоннага етказишга имкон беради. (ТАСС).

ПРАГА, 5 август. (ТАСС). Жаҳон Касаба союзлари федерациясининг секретариати баёнот эълон қилди. Баёнотда Венесуэладаги таъқиботлар ва террорга қарши норозилик билдирилади. Венесуэла касаба союзларининг кўзга кўринган кекса раҳбари ва сенатор Луис Эмиро Арриета шундай террорнинг қурбони бўлганлиги ва у, медицина ёрдами берилмаганлиги натижасида турмада ҳалок бўлганлиги мазкур баёнотда қайд қилиб ўтилди.

ЖАҲОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ СЕКРЕТАРИАТИНИНГ БАЁНОТИ

ЧТК агентлигининг хабарида айтилишича, Жаҳон касаба союзлари федерацияси ўз касаба союз аъзоларининг ҳис ва туйғуларини ифодалаб, ишчилар ҳаракатининг атоқли раҳбарларидан бўлган, ҳозир турмада қамалиб ётган ва дарҳол медицина ёрдами кўрсатилишига муҳтож бўлган, лекин бу медицина ёрдамидан шу вақтгача маҳрум қилиниб келаётган Хесус Фариа, Элой Торрес ва бошқалар ҳам шундай фожиона аҳволга дуч келиши тўғрисида ўзининг ғоят хавотир бўлаётганлигини билдиради.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси Венесуэла Республикаси ҳукумати томонидан ўтказилаётган террор ва таъқиботларга қарши ўз сафида бирлашган 120 миллион касаба союз аъзолари номидан жуда кескин норозилик билдиради.

«ХИРОСИМА УНУТИЛМАСИН!»

ҚОҲИРА, 5 август. (ТАСС). Қоҳирадаги «Алахбор» газетасида босилган мақолада бундай дейилади: «Планетамиз устида портлатилган ядро бомбасининг худди жаҳаннамдагидек алангаси ловуллаб минглаб кишилар бир неча секунд ичида куйиб кул бўлганига 6 августда 20 йил тўлади. Ўша куни Қўшма Штатлар Хиросима шаҳрига атом бомбасини ташлаб, бутун инсониятга қарши даҳшатли жиноят қилди».

Хиросима тепасида атом бомбаси портлаганлигининг одамлар ҳаёти учун бошқа ҳалокатли оқибатлари ҳам рўй берди, дейилади мақолада. Шу портлаш натижасида пайдо бўлган атом радиациясидан ҳар йил 1945 йил августидан бошлаб қанча-қанча одамлар ҳалок бўлмоқда. Бироқ, деб ёзади «Алахбор» газетаси, АҚШнинг ҳукмрон доиралари Хиросима ва Нагасаки сабоқларидан ўзларига тузук хулоса чиқариб олмадилар, улар «осиёликларни паст ирқ деб» ҳисоблашни давом эттирмоқдалар ва эндиликда ўзлари Вьетнамда бошлаган урушда одамларни кўплаб қириш воситаларини, яъни заҳарли моддаларни яна ишлатмоқдалар. АҚШ Осиё территориясини миллион-миллион кишиларни ўлдирмоқ учун синовлар ўтказиладиган майдон, деб ҳисоблашни давом эттирмоқда.

Америкалик қароқчилар, деб ёзади «Алахбор» газетаси, халқларнинг революцион ва озодлик ҳаракатидан ўч олмоқ учун ўзларининг қирғин қуролларини қўлланмоқчи бўлиб таҳдид қилиб, янги Жаҳон урушини тайёрламоқдалар. Шу сабабли, дейилади газета мақоласининг охирида, биз Хиросимани ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Новаснинг «Сарой ҳукумати» ағдарилди

АФИНА, 5 август. (ТАСС). Афанаси Адис-Новаснинг «Сарой ҳукумати» 5 августга ўтар кечаси ағдарилди.

Новас ҳукуматига ишонч билдириш масаласи овозга қўйилганида Греция парламентининг 300 депутатидан 167 таси қарши овоз берди, 131 депутат Новас ҳукуматини ёқлаб овоз берди. Депутатлардан икки киши овоз беришда қатнашмади.

Овоз бериш қарийб саккиз соат давом қилган мажлисдан кейин кечаси ўтказилди. Шу мажлис вақтида Новас король Константин томонидан Г. Папандреу ҳукумати ўрнига тайинланган ўз кабинетини қутқариб қолишга яна бир марта қаттиқ уриниб кўрди.

Овоз бериш натижалари маълум бўлиб қолганидан кейин, Новас, «менинг ҳукуматим» истеъфо беради, деди ва парламентнинг фавқулодда сессиясини «сиёсий танглик тугагунча» тўхтатиб туришни илтимос қилди.

Греция конуний ҳукуматининг бошлиғи, «марказ иттифоқи» партиясининг раҳбари Г. Папандреу парламентда овоз бериш тамом бўлганидан кейин сўз олиб, «Новас ҳукумати ағдарилганлиги конституцион тартиб тўла қайта тикланишининг бошланиши бўлади, деган умиддамиз» деди.

ИМПЕРИАЛИЗМГА ВА МУСТАМЛАКАЧИЛИККА ҚАРШИ

ЖАКАРТА, 5 август. (ТАСС). Индонезия Миллий партияси касаба союз марказининг таклифига биноан, Туркманистон Касаба союзлари республика Советининг раиси Маҳтумқули Шабасанов бошчилигида Индонезияга келиб, икки ҳафта меҳмон бўлиб турган ВЦСПС делегацияси кеча Москвага учиб кетди. Совет Касаба союзларининг вакиллари касаба союз марказининг конгрессида қатнашдилар, мамлакатдаги турли касаба союз бирлашмаларининг фаолияти билан ҳамда Индонезия меҳнаткашларининг ҳаётий манфаатлари учун олиб борилаётган кураш билан танишдилар. Индонезия республикаси оғир индустриясининг тўнғичи бўлган, Совет Иттифоқининг дўстона ҳамкорлиги билан қурилаётган Чилегондаги (Ғарбий Ява) металлургия заводининг коллективи совет меҳмонларини жуда самимият билан кутиб олди.

Эронда карантин

ТЕҲРОН, 4 август. (ТАСС). Эрон территориясининг Каспий соҳилидан Эрон кўрфазигача бўлган учдан бир қисмида карантин жорий қилинди. Шарқий Эронда вабо типидаги касалликлар тарқалганлиги сабабли Эрон ҳукумати шундай чорани кўришга мажбур бўлди.

Эрон соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Қосим Мўътамидий шу ҳақда матбуот конференциясида гапириб, кейинги ҳафтада 500 кишининг оғриганлиги қайд қилинган бу касаллик осиё вабоси эмаслигини айтди. Белгилари вабоникига жуда ўхшаб кетаётган бу касалликдан шу вақтгача 90 киши ўлди.

Мўътамидий, ҳукумат зарур миқдордаги вакцинани четдан сотиб олганлигини айтди.

Эрон бош министри Амир Аббос Ҳувайдо ўша матбуот конференциясида гапириб, шу дард билан оғриган кишилар борлиги қайд қилинган районларни ҳукумат карантин зонаси деб эълон қилиш ва Эрон армиясининг кучларидан иборат санаторий соқчилари қўйиш тўғрисида фармойиш берди, деб айтди. Шу билан бирга, соғлиқни сақлаш органларидан махсус рухсат олмаган кишиларнинг Эрондан чиқиб кетиши ва озиқ-овқат моллариниг Эрондан четга чиқарилиши таъқиқлаб қўйилди.

ПЕНТАГОННИНГ ЯНГИ ЧОРАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). АҚШ мудофаа министрининг ўринбосари С. Вэнс Вашингтонда гапириб, «зарур бўлиб қолган тақдирда резерв қўшилмаларнинг тайёр бўлиб туришини кучайтирмоқ учун пентагон «алоҳида чоралар» кўрмоқда, деди. Бу гаплар биринчи навбатда учта армия дивизиясига, олтита айрим бригадага ҳамда бошқа жанговар бўлинмаларга ва мадад берувчи қисмларга тааллуқлидир.

Вэнс айтдики, жанговарлик ҳолати ҳозир 70-80 процентни ташкил қилаётган бу бўлинмалар тўла жанговарлик ҳолатига етказилади.

Пентагон ўн экспертдан иборат «зарбдор группа» тузилганлигини ҳам эълон қилди. Уларнинг вазифаси қуролли кучларни ва жанг воситаларини Жанубий Вьетнамга жўнатишни жадаллаштириш чораларини ишлаб чиқишдан ва шу чораларни амалга оширишдан иборат бўлади.

Бу ердаги доиралар шу чораларнинг ҳаммасини АҚШнинг Вьетнамдаги «Жирканч уруш»ни янада кенгайтириш планлари билан ҳамда резервдагиларни мана шу уруш гирдобига ташламоқ учун уларни армияга чақиришга тайёргарлик планлари билан боғламоқдалар.

БОЛАЛАР ВА КЕКСАЛАР БИЛАН УРУШ ҚИЛМОҚДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 4 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинлари тинч аҳолини ўлдирмоқдалар. Америкадаги АП агентлигининг Сайгондаги мухбири қуйидагиларни ёзади: Америка денгиз пиёда қўшинларининг Да-Нангдан 10 миля жанубда ҳаракат қилаётган отряди Чан-Сон кишлоғига бостириб кирди. Солдатлар автоматлардан ўқ ёғдириб, йўлларда дуч келган кишини ўлдира бердилар. Натижада уларнинг ўқидан болалар, кексалар, аёллар ҳалок бўлди.

Чет эл агентликлари Жанубий Вьетнам қишлоқлари бомбардимон қилинаётган вақтда тинч аҳоли ҳалок бўлаётганлиги тасодифий бир ҳол, деб тушунтиришга уринаётган бўлсалар ҳам, аммо, бу воқеада ҳеч қандай тасодифга ўрин йўқ.

ҚИЙШИҚ ОЙНА

«Америка овози» ва Америка пропагандасининг бошқа расмий органлари Қўшма Штатларнинг ички социал проблемаларини қандай ёритаётганлигига қараб, шу проблемалар тўғрисида фикр юритилмоқчи бўлса, АҚШ ҳақиқатан ҳам «ялпи фароғат» мамлакати, деб ўйлаш мумкин. Америкалик ҳиндиларнинг аҳволини «Америка овози» радиостанцияси, масалан, айнан қуйидагича тасвирлайди: «америкалик ҳиндилар меҳрибон Америка арбобларининг ёрдами билан ўз тарихларида мисли кўрилмаган тараққиётга эришдилар. Ҳозирги вақтда Американинг турли штатларидаги резервацияларда 600 мингга яқин америкалик ҳиндилар яшайди. Шуни айтиш керакки, бу ҳиндилардан бошқа яна бирмунча ҳиндилар шаҳарларда яшайдилар ва улар жамоат мансабларида хизмат қиладилар ва ўз касбларига яраша иш билан шуғулланадилар. Булар АҚШнинг социал-иқтисодий ҳаётига тўла равишда қўшилиб кетган одамлар бўлиб, улар танасининг қорамтирлигига ва сочининг тусига қарабгина бу одамларнинг асли кимлигини билиш мумкин».

«Резервацияларда яшовчи ҳиндилар, — деб давом қилади «Америка овози», — резервация территориясидаги саноат корхоналарида ишлайдилар, заргарлик санъати билан, чорвачилик ва турли касблар билан шуғулланадилар».

Бунга қараганда, америкалик ҳиндилар жаннатда яшар эканлар-да? Аммо, бу тасвирда битта камчилик бор. Манзара ҳақиқий аҳволга асло ўхшамайди. Ўзингиз ўйлаб қаранг. Оқ уйда ҳиндиларнинг раҳбарлари билан қўл бериб кўришишга бағишланиб ўтказилган ўтган йилги традицион маросим вақтида шу раҳбарлар ҳиндилар миллий конгрессининг мурожаатини президент Жонсон қўлига тутқиздилар. Ўша мактубда бундай дейилган эди: «Ишсизлик бизнинг асосий проблемамиз бўлиб қолди. Америкалик ҳиндилар орасида меҳнатга яроқли кишиларнинг деярли ярмиси учун иш йўқ.

Баъзи резервацияларда ишсизлар аҳолининг тўртдан уч қисмини ташкил этади. Ҳиндиларнинг резервациялари ҳақиқатан қашшоқлик макони бўлиб қолди».

Эҳтимол, ҳиндиларнинг раҳбарлари лоф қилаётгандирлар, улар америкалик ҳиндиларнинг кулфатли аҳволини бўрттириб кўрсатаётгандирлар? Фактларга, Америка статистикасига мурожаат қилайлик. Аввало, даромадлар тўғрисидаги рақамларни кўздан кечирайлик, чунки АҚШ аҳолисининг шу қисми кечираётган ҳаёт қандай иқтисодий негизга асосланганлигини даромадлар тўғрисидаги рақамлар яққол кўрсатади. Маълумки, масалан, негр аҳолисининг даромадлари оқ танли аҳолининг даромадларидан анча кам. Бироқ, резервациядаги ҳиндилар оиласининг даромади негр оиласининг ўртача даромадининг ярмисига ҳам етмас экан ва оқ танли америкалик олаётган даромаддан кўп баравар кам экан. Ҳиндилар орасида ишсизлик ниҳоят даражада кўп — баъзи жойларда резервация аҳолисининг 50-85 проценти ишсиз.

Шу фактларни билиб олгач, Американинг туб жой халқи бўлган ҳиндиларнинг ғоят оғир турмушига тааллуқли бошқа фактларни ҳам тушуниб олиш мумкин. Ҳиндилар орасида ўлиш мамлакатдаги ўлишнинг ўртача процентидан уч-тўрт баравар кўп. Вафот этган ҳар олти ҳиндидан бири сил касалидан ўлмоқда. Америкалик ҳиндининг ўртача умри 42 ёшдан ошмайди.

Америка ҳиндиларининг илм олиши, уларнинг соғлиғини сақлаш, уй-жой шароити ва улар турмушининг бошқа жиҳатларига доир яна шу каби маълумотларни айтиб бериш мумкин. Лекин энди статистикани бас қилайлик. Чунки Америка ёзувчиси Стэн Стейнер АҚШдаги ҳиндиларнинг турмуши билан чуқур танишиб чиққанидан кейин қуйидаги ҳақли хулосага келган: «Ҳиндилар орасида қашшоқлик шу қадар авж олган ва шу қадар умумий тусга кирганки, бу масалага доир миллий миқёсдаги маълумотларнинг ҳаммаси ҳиндилар орасидаги қашшоқликни ифодалашдан ожизлик қилади».

Ҳиндиларнинг ҳақиқий аҳволи тўғрисидаги шу маълумотларнинг ҳаммасидан «Америка овози» программасини тузувчи кишилар бехабар, деб тахмин қилиш қийин гап, албатта. Улар ҳиндиларнинг аҳволини Стейнердан кам билмасалар керак, албатта. Стейнернинг ёзишига қараганда, «ҳиндиларнинг қашшоқлиги социал тасодиф ёки тарихий жиҳатдан ғайри нормал бир нарса эмас. Бу қашшоқлик ўтказилиб келаётган сиёсатнинг муқаррар натижасидир».

Аммо, «Америка овози» бундай хулосаларни айтишга ожизлик қилади. Агар у шундай хулосаларни айтадиган бўлса, ўз мамлакатининг турмушини жуда бўяб кўрсатишдан, бошқа мамлакатлардаги воқеаларни ва турмушни қўпол равишда бузиб кўрсатишдан манфаатдор бўлган доираларнинг овози бўлмай қолур эди. Хуллас, бундай ҳолда «Америка овози» ҳозиргидек қийшиқ ойна бўлмай қолур эди.

И. ОРЛОВ,
ТАСС обзорчиси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

6 АВГУСТ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Ўзбек лапарлари, 8.25 — Халқ қўшиқлари, 9.30 — Маршлар, 11.10 — «Ижодий ҳамкорлик самаралари» (суҳбат), 11.25 — Мейен. Ўзбек рақс сюитаси, 12.15 —Эстония куйлари, 12.50 — Илмий темада (рус), 13.40 — Скрипка пьесалари (рус.), 16.15 — Ўзбекистоннинг музика маданияти (рус.), 17.00 — Концерт, 18.20 — Рус куйлари, 18.30 — Қўшиқлар, 19.20 — Социалистик мамлакатлар куйлари, 20.00 — «Бунга бепарво бўлмайлик» (рус.), 20.10 — Оқшом куйлари, 20.45 — Ёз — ажойиб дам олиш фасли, 21.30 — «Крилья Советов» (Куйбишев) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида футбол, 22.15 — Ўзбек операларидан парчалар, 22.40—Ю. Шомансурнинг янги поэмасидан боблар, 23.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари талабига мувофиқ концерт.

Телевидение

6 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 **Бизнинг спорт туристик...** (болалар учун), 18.55 — **Граждан мудофааси отрядининг иши** (кинофильм), 19.30 — **Халқ контроли амалда**, 19.50— **Бир сурат сири** (илмий-оммабоп фильм), 20.10 — **Композитор Б. Александров.**

20.50 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.15 — **Олтой қарағайлари шовуллайди** (телеочерк), 21.30 — **Чимкентлик дўстларимиз далаларида** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.50 — **Ҳамширалар поезди** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.00 — **Булут сути, Ола мушук** (болалар учун), 19.25 — **Қрим бройлерлари** (телеочерк), 19.45 — **Тошкент янгиликлари**, 19.55 — **Етти йиллик гвардиячилари**, 20.15 — **Садолар ҳикояси** (М. Мусоргский. «Виставка манзаралари»).

Рус тилида: 20.55 — **Фан ва техника** киножурнали, 21.05 — **Тошкент янгиликлари**, 21.15 — **Унинг даври келади** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/VIII да **Риголетто**, 7/VIII да **Трубадур.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Бепоён юртим менинг (панорамали фильм) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, 7 ярим ва 9 яримда).

Никоҳсиз туғилганлар —«МИР», «ДРУЖБА» (1-залда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ИСКРА» (кундуз соат 5 дан).

1002-кеча — СОБИР РАҲИМОВ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 5 яримдан).

Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг— «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 5 яримгача).

Италиялик Варшавада — «МОСКВА» (кундуз соат 12, кеч 6 ва 8 да), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 11 ярим, кундуз 1 ва 3 да, «ИСКРА» (кундуз 5 гача).

Одам-амфибия (эрталаб соат 10 ва кеч 10 да), **Соф кўнгил** (кеч 8-20 минутда) — НАВОИЙ номли.

Крош саргузашти (эрталаб соат 10 да), **Онлахома** (кундуз ва кечқурун) — «ЧАЙКА».

Севги ва кўз ёши — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Улуғ Ватан уруши — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Муюлишдаги хона — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Она ва ўгай она — «ДРУЖБА» (2-залда кундуз ва кечқурун).

Аида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг — «ХИВА», ТЕЛЬМАН номли.

Италиялик Варшавада — «ФЕСТИВАЛЬ».

Иккиланиш —КАФАНОВ номли.

Она ва ўгай она — «САЛЮТ».

Барабанчи тақдири — «ВАТАН».

Машаққатли довон — «1 МАЙ».

Ҳамширалар поезди — «УДАРНИК».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

6 АВГУСТДА

Терма Тожикистон (ёшлар) — Терма Ўзбекистон (ёшлар) — командалари ўртасида

«Надежда» кубоги учун

ФУТБОЛ

кеч соат 7 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

III ва IV курсга қуйидаги ихтисослар юзасидан

ҚЎШИМЧА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Олмалиқ шаҳридаги кон-металлургия факультетида: фойдали қазилма конларини очиқ усулда ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш, кон машиналари ва комплекслари, кон ишларини электрлаштириш ва автоматлаштириш, рангли металлар металлургияси ихтисосларига;

Тошкент шаҳридаги геология-разведка факультетида: нефть ва газ конларини ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш, фойдали қазилма конларини қидириш ва разведка қилишнинг геофизик методлари, нефть ва газ конлари геологияси ва разведка қилиш, фойдали қазилма конларини разведка қилиш технологияси ва техникаси, гидрогеология ва инженерлик геологияси, фойдали қазилма конлари геологияси ва разведка қилиш ихтисосларига;

механика факультетида: машинасозлик технологияси, металл қирқувчи станоклар ва инструментлар, қуйиш машиналари ва технологияси, сварка ишининг ускуналари ва технологияси, қишлоқ хўжалик машиналари, холодильник ва компрессор машиналари ва установкалари, автомобиль транспорти ихтисосларига;

қурилиш факультетида: архитектура, саноат ва граждан бинолари қурилиши, дарё иншоотлари ва гидроэлектростанцияларининг гидротехник қурилиши, қурилиш буюмлари ва конструкцияларини ишлаб чиқариш, иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция, сув таъминоти ва канализация, автомобиль йўллари ихтисосларига;

энергетика факультетида: теплоэлектростанциялар, гидроэнергетика установкалари, электр машиналари ихтисосларига.

Аризалар 25 августгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 32-уй.

РЕСПУБЛИКА СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ КУРСИ

кундузги, икки сменали ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 174-уй (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида). Кундуз соат 1 дан кеч 8 гача.

ТОШКЕНТ УНИВЕРМАГИДА

(Карл Маркс кўчаси, 35-уй)

ЎҚУВ ЙИЛИНИНГ БОШЛАНИШИ ОЛДИДАН

ХИЛМА-ХИЛ

БОЛАЛАРБОП ТОВАРЛАР

сотилмоқда:

Мактаб ёшидаги ўғил болалар учун: костюмлар, шимлар, кўйлаклар, бош кийимлари, шунингдек пойафзал — ботинкалар, туфлилар, ҳар хил размер ва рангда ёзги пойафзал.

Мактаб ёшидаги қизлар учун: қишки ва демисезон пальтолар, кўйлаклар, қишки ва ёзги мактаб формаси, оқ ва қора фартуклар, пионер формаси, пайпоқлар ва трикотаж буюмлар, бош кийимлари, ёзги очиқ ва қиш учун иссиқ пойафзал.

Мактаб-ёзув асбоблари: дафтарлар, портфеллар, ручкалар ва авторучкалар, сиёҳдонлар ва сиёҳлар, папкалар, кундалик дафтарлар, ҳисоб таёқчалари, чўтлар, резинкалар, биринчи синф ўқувчиси учун буюмлар ва бошқалар.

1-Кафанов переулок, 21-уйда турувчи **Нина Васильевна Шилкина**нинг Пролетар кўчаси, 26-уйда турувчи Владимир Михайлович Шилкиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Финкельштейн кўчаси, 21-уйда турувчи **Игорь Абдуллаевич Максудов**нинг Полторацкий кўчаси, 29-уй, 3-квартирада турувчи Галина Наркизовна Максудовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Лабзак кўчаси, 95-уй, 13-квартирада турувчи **Яков Леонтьевич Марсаков**нинг шу уйда турувчи Анастасия Фёдоровна Пенюгинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Редактор ўринбосари
Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши —33258. Қишлоқ хўжалик—27604. Адабиёт ва санъат—32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ В. 182. ИНДЕКС 64543. Р. 04072.